

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 8. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * 1999. augusztus

SZENT ISTVÁN ÉLETMŰVÉNEK ÜZENETE AZ ÚJ ÉVEZRED KÜSZÖBÉN

Államalapító királyunk ünnepén a szentkirály életművére, intelmeire emlékezünk. Visszatekintünk történelmi múltunkra, abból erőt merítünk, hogy a jövő felé haladtunkban utat ne tévesszünk.

Sokan állítják, hogy a küszöbön álló ezredforduló a magyarság számára hasonló történelmi fordulatot hozhat, mint amelyet István korában hozott. Mert tíz évszázad távlatából visszatekintve éppen ezen lehetőség és kihívás szempontjából azt kell vizsgálni, hogy a Szent István-i életműnek mi a mának szóló üzenete, melyek azok a törvények és intézmények, amelyek nélkül államiságunk nem működne, s milyen továbbfejlesztésük szolgálja a mai társadalmunk megerősítését.

Ma arra a kérdésre kell feletet adni, hogy István mi emelte kortársai fölé?

Mindenekelőtt kiváló reálpolitikai érzéke és béketörekvése. Felismerte, hogy a Duna völgyében és a Kárpát medencében, a Nyugat és a Kelet határán, az akkori Európa legkényesebb és legérzékenyebb határfelületén olyan államot, olyan intézményrendszert létesítsen, amely szétválasztja az ellentétes szonákat ugyanakkor összeköti az egymástól sokszor gyökeresen eltérő nemzeti kultúráinkat.

Zseniálisan ráértett a térség különleges egyensúlyozó szerepére, amelynek megbolygatása feldúlhatja egész Európát. Kortársaival ellentétben nem hódításokra, hanem békére törekedett, de könyörtelenül a fiatal magyar királyság létét veszélyeztető bármilyen külső vagy belső ellenséges szándékkal.

Történelmi éleslátással jelölte ki a magyar állam helyét a Kárpát medencét, de mivel itt más nyelvű népek is éltek, természetesnek tartotta lét- és polgárjoguk biztonságát, sőt írott intelmeiben pontosan ezt a nem magyar ajkúak, az idegenek teljes értékű befogadását jelentő, az integrációt szolgáló hivatás- és küldetés tudatot hagyta ránk. Művének maradandóságát az állami intézményrendszerrel biztosította. A személyi függőség helyébe az intézményi kötöttséget állította, mint az állami, mind az egyházi hatalom vonatkozásában.

Szétválasztotta már megteremtésével az államot és az egyházat, de az örök erkölcsi érték-alapokra épített intézményrendszerek mégis összefüggő egészet adtak.

A későbbiekben pontosan ebben testesült meg a hatalom folytonossága, és ez az összefüggő, de mégis valóban létező kettősség határozta meg a közjogi viszonyainkat.

Prokop Péter: első királyunk

A Szent István-i állameszme napjainkig olyan forrás, amelyből nemzedékek sora bizonyíthatott új gondolatokat, erőt, határozottságot a függetlenség, a szabadság, az emberi tisztesség védelmében.

Szent István üzenete, történelmi hagyatéka figyelmeztet, hogy csak az az ország képes megmaradni, népének biztos jövő adni, amelyik nem tér le az alkotmányosság, a jogállamiság útjáról.

Ez az üzenet azt tanácsolja a mának, hogy rendkívül érzékenységet mutassunk az európai politikai realitások iránt. Arra figyelmeztet, hogy meg kell szilárdítani az állami intézményeket, és azokat a kétezeréves próbát már kiállt erkölcsi gazdasági értékekre kell alapozni.

Nemzetünk történelmének minden válságos időszakában az államalapító nagy király példájából és tanításából igyekezett erőt meríteni, és iránymutatást kiolvasni az akkori jelen nehézségeink megoldására.

Vajon az idők változásával, az immár tíz évszázad elteltével találunk-e a mai helyzetre olyan hasonlóságokat a régmúlttal, amelyekből érvényes és értékes következtetések, tanulságok vonhatók le a ma számára?

Igen, találunk! Mindenekelőtt azt, hogy Szent István Európába vezette, a mai szóval beintegrálta a magyarságot, aminek akkor egyedüli útja a kereszténység felvétele volt. Ezt Ő nemcsak hitbéli kötelezettségének, hanem fennmaradásunk egyetlen lehetőségének is tartotta. A történelem ama óriásai közé tartozott, akik arra voltak hivatottak, hogy a zavaros őszállapotból rendet, a képlekeny masszából rendezett formát, a népből nemzetet teremtsenek. Szellemében, felfogásában, cselekedeteiben igaz, kormányozni és építeni egyaránt tudó, keresztény király volt, kegyes és jólelkű, de egyéniségének ugyanennyire meghatározó jellemvonása volt az erő, a megingathatatlan akarata, a realitásokkal mindig számolni képes hatalmas szervező és alkotóerő.

Apostola lett népének, de a nagy a szent cél érdekében ugyanakkor erőszakú, kemény uralkodó is tudott lenni. Szervező géniusz volt, aki a pusztulásra ítelt, visszahúzó maradisággal, a pogány hitűség makacs képviselőivel szemben akaratát tüzzel és vassal, ha kellett az elüszkösödött tagok amputálásával is képes volt keresztülvinni.

Véget vezetett a törzsi szervezetnek, legyőzte az anarchiát, leszámolt az Árpád-házi fejedelmekkel versengő belső ellenséggel, a törzsi vezérekkel, és kemény következetességgel vezette népét a polgárosodás politikai és világnézeti intézményei irányában. Ezt az Ő idejében így és csakis így lehetett megvalósítani!

És ezt a nagyon is sokváltozós egyenletrendszert, ezt a nagyon kusza és szövevényes játszmat Istvánnak sikerült minden tekintetben megnyernie. Idegen eszméket és intézményeket, idegen hatalmi szervezeteket ültetett a magyar talajba, de a régiből, a lelkekbe kiolthatatlanul beidőzöttékből a véres mütét során csak azt vágta ki, azt távolította el, ami már korhadt volt, ami összeomlással, pusztulással fenyegetett. Az élet-erős és fejlődőképes hag yományokat, a működőképes jövőt hordozó szervezeteket, a magyar élet ősi formáit bölcsen megkímélte, sőt négy évtizedes munkásságával magyar szellemiséget vitt az új intézményekbe. Ma ismét, mint annyiszor, ezeréves folytonos európai történelmünk ellenére újra a Nyugat kapujában állunk.

Most nem arról kell döntenünk, hogy a római pápától, vagy bizánci császártól kérjünk-e koronát, vagy hogy államszervezetileg a német-római császársághoz, vagy a bizáncihoz hasonljunk hanem hogy a belső állapotunkat, társadalmunkat és gazdaságunkat miképp tudjuk a lehető legkevesebb fájdalommal hozzáigazítani a polgárosodott,

Folytatás a 122. oldalon

Önök joga van tudni...

hogy július 29-én a város képviselő-testülete az ülést az endrődi településrészen, mint kihelyezett ülést tartotta meg. Az ülés előtt a polgármester úr és a képviselők a Tájházba látogattak. Ott, az endrődi terület képviselői a Kert Kivi által sült finom meleg kalácsal kínálták a megjelenteket, akiket Gellai alpolgármester üdvözölt. A ház gondnoka Szonda István rövid előadásában a tájház és a benne lévő értékek, az endrődi paraszti kultúra emléke került felidézésre. A tájház melletti ház, a régészeti anyagok elhelyezési gondja miatt korábban megvásárlásra került. A ház felújítása megkezdődött, az áthelyezett Régészeti Múzeum anyagát is megtekintették a képviselők. A testületi ülés a ligetben, a Barátság Sport Egyesület klubhelyiségében volt. A képviselők az ülés végén meghallgatták Kovács Lajos úr, a Barátság SE tiszteletbeli elnökének tájékoztatását az egyesület eredményéről. A Nemzeti Bajnokság II. kategóriájába került a Barátság, ami nagyon nagy eredmény, hiszen 5 év alatt sikerült ezt elérni. De vannak megoldásra váró gondok is, amelyhez az elnök kérte az önkormányzat anyagi támogatását is. Ezt követően Jakus képviselő úr vezetésével a jelenlévők körbejárták a futball pályát, a régi öltözőket, majd megtekintették a minden igényt kielégítő új fürdőket, öltözőket. A jelenlévők megnyugvással nyugtázták, hogy a város által adott fejlesztési pénz, kiegészítve a helyi adományokkal jó befektetésnek bizonyult. A testületi ülés legfontosabb döntései voltak: Elkezdődhet a Blaha úti szociális otthon fejlesztése, amely átalakítási, összeépítési és bővítési munkák lebonyolítását Gellai Józsefné, a Városi Gondozási Központ vezetője végzi. A tervezett átadási időpont ez év november 30! Ugyancsak rövidesen elkezdődnek az idejű új épí-

tési munkák az I. ütem szerint. Csatlakozott a város az Oktatási Miniszter Pokorni Zoltán javaslatához. Eszerint 2 fő helybeli lakosú tehetséges fiatal felsőoktatási tanulmányainak támogatásához járul hozzá a város a következő év szeptemberétől. A támogatást majd pályázat formájában lehet elnyerni. A város közbiztonságának javítása érdekében az önkormányzat részben anyagi, részben koordináló szerepet vállal, melynek során létrehoz egy Bűnmegelőzési Tanácsot. A Tanács munkájában részt vesznek: a gyomaendrődi Rendőrség vezetője, a Családsegítő Központ vezetője, az oktatási intézmények vezetői, a Munkügyi Központ kirendeltség-vezetője, a Polgárőrség vezetője, és mindazok, akik ebben a munkában érdemi szerepet vállalnak. Értékesítésre kerül dr. Katona Piroska részére a Szabadság tér 2. sz. alatti volt gyermekorvosi rendelő. Az eladásnak 2 feltétele van: az egyik feltétel a mindenkor használat profilkötöttsége, azaz csak egészségügyi ellátásra használható az épület, a másik feltétel a homlokzat felújítása a következő év december 31.-ig. A korábban előszerződéssel eladott Gyomai Piac tér Árkádor szerződéses feltételeit a vevő, a Reklina Stúdió nem teljesítette. Így az eladó, azaz a Város Önkormányzata a szerződés megkötésétől eláll. Az üzletsor hasznosítására új pályázat kerül majd kiírásra. Juh hodály építését és üzemeltetését pályázta és nyerte meg a Dógos Kft, a Hármaskörös jobb partján a vasúti hídtól északra eső területen.

Döntött a testület a Barátság Sport Egyesület támogatási kérelmében. A döntés alapján az egyesület kérelmének egy részét, (egymilliónegyven forintot) amely a nevezési díj különbözet, és a pálya befejezési munkáihoz feltétlenül szükséges, most megkapja. A támogatási kérelem további része, a város

költségvetési helyzetének függvényében, a féléves számok ismeretében dől el előreláthatólag szeptemberben.

Békés Megye Területfejlesztési programjának véleményezése is megtörtént. A Képviselő testület elfogadta a DHV Magyarország Kft által készített az előterjesztésben szereplő koncepciót, amihez kérte az alábbi néhány önálló projektet felvenni. Ezek: 46-443 sz. út csomópont átépítése körforgalommal, a 46-os sz. út városi átmenő szakaszának rehabilitációja, 46-os sz. út 4232 számú út csomópontjának átépítése körforgalommal, Gyomaendrőd településfejlesztési stratégiájának kidolgozása, Gyomaendrőd kiemelt ökotérségi fejlesztési projekt, Gyomaendrőd Kiszéti Gyógyászati és Rehabilitációs Központ kiépítése, Magyar paraszti kultúra endrődi gyökereinek kutatása és közzététel, Endrődi nyelvjárásszigejt sajátosságainak feltárása. Elfogadta a Képviselő testület a 2. sz. Ált. Iskola és a Kner Imre Gimnázium-, Szakközépiskola és Kollégium 1998/99-es tanév pedagógiai munkájáról készített beszámolókat. Mind két iskola joggal büszkélkedhet diákjainak egyéni, és csapat eredményeire a megyei és az országos tanulmányi versenyeken.

Engedélyezte a testület a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégiumban 1999 szeptember 1-től egyszeri 15 fő beiskolázásával, távoktatási formában a szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők számára az érettségi vizsgára való felkészítést.

Jóváhagyta a testület Gellai Imre alpolgármester ingatlan vásárlási kérelmét. Az alpolgármester Micsurin utcai lakóháza melletti 1043 m². közút, mint utca gyakorlatilag eddig sem üzemelt, így az eladható, azaz, hogy a telken semmilyen felülepítmény nem helyezhető el, és a tulajdonában lévő ingatlanal egyesítenie kell, telekegyeztetési eljárás keretében.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

folytatás az előző oldalról

integrálódó Európa szigorú követelményeihez. Ma nem a régi rend, a Koppányok, az Ajtonyok visszahúzó híveivel kell mindenekelőtt megküzdeni, hanem a sajátmagunk megosztottságával, kishitűségével és ósdi előítélleteivel, lompos szervezetlenségünkkel és az egyre több helyen felbukkanó ellendrukkerekkel, betartókkal.

A Szent István-i életmű és példa mindezek miatt a mai politikai vezetők számára hasznosítható üzenet, hiszen a társadalom megosztottsága, a sok-sok ellenérdekeltség ellenére, nap mint nap, a döntések és cselekvések során **tudni kell, hogy emberi társadalom az emberi méltóságot érintő kérdések figyelmen kívül hagyásával nem építhető.**

Hát akkor mivel? Hiszen tudjuk, sem biztonság, sem pedig gazdaságpolitikai ésszerűség soha nem vált tömegeket, társadalmat mozgósítani képes erővé. Az ember természeténél fogva tud hinni egy magasabb rendű valóságban, meg akarja haladni önmagát, saját életén és közvetlen értékein túlmutató célokot is képes maga elé tűzni, sőt megfelelő közegben azért súlyos áldozatok vállalására is kész.

Szent István öröksége mindnyájunkat kötelez! Intelmeiben ismételtel visszatérnek a legnagyobb emberi erények; az igazságszeretet, a

könyörületesség, az alázat, a szerénység, a példavállalás, a tisztesség. Szállóigévé vált az idegenek iránti jóakaratról és azonosság tudatunk megőrzéséről szóló parancsa. Vajon nem arra buzdítanak-e ezek a tanítások, hogy mai sorskérdésünkbe, az Európai Unió csatlakozási folyamatba vigyük bele azt a többletet, amellyel csakis mi, sokáig perifériára szorított, de a történelem rostáján fennmaradt nemzet rendelkezünk. Hiszen minket és sorstársainkat tanított meg az élet az elmúlt évtizedekben arra a bölcsességre, hogy a bruttó hazai termékénél a költségvetési egyensúlynál, a tőkehozadéknál, bár vitathatatlanul rendkívül fontosak, nagyobb dolgok is vannak a világban.

Hiszen már a múlt századi költőóriásaink is megénekelték, hogy „Minden ország támasza, sarkköve a tiszta erkölcs...”

Ma is ez a, legnagyobb igazság!

Talán a deficit mértékének csökkenésétől várjuk a korrupció, a bűnözés, a kábítószer-fogyasztás, a kliens-rendszer visszatorzítását, a társadalom szétszakadásának megállítását? A technika szédületes fejlődése megakadályozta-e a világot abban, hogy naponta tízezrek haljanak éhen? Hiszen az erős fény is az árnyék kontrasztosságát erősítette! Ha valóban a Szent István-i gondolat és örökség szellemében akarunk eljárni, és valóban európai identitásunkat kívánjuk for-

málni, akkor azt nem kereshetjük máshol, mint ami európaiságunknak ma is alapja, ma is tápláló gyökere, a kereszténység fundamentumán kiteljesedett ősi magyar kultúránkban, sajátos népi művészetünkben, erendendő etikus és erkölcsös gondolkodásmódunkban.

A politika feladata pedig felszínre hozni a társadalomban maradókat, megfogalmazni a mindennapi élet kérdéseire adandó valós, pragmatikus, rendszerbe illeszhető válaszokat, és erre a talpkőre felépíteni a mindenki számára esélyt biztosító, a helyi érdekeket is kiemelten figyelembevevő jövő társadalmát, a jövő Magyarországot.

Ez Szent István életművének és intelmeinek a mához szóló üzenete, az általa megkezdett és lerakott út továbbépítése, ez megmaradásunknak a záloga. Ebben feladat mindnyájunk számára jutott bőven. Csak rajtunk múlik, hogy megfogadjuk-e ezen immár ezer éves próbát kiállt életmű üzenetét és a Szentkirály intelmeit. Csak rajtunk múlik, hogy közös erőfeszítésünk és munkánk eredményeként utódaink számára itt a Kárpát-medencében, itt Európában lesz-e tér, lesz-e lehetőség, lesz-e ország és benne magyar jövő.

Tudom, hogy valamennyien ezt akarjuk, és hiszem, hogy összefogással, közös akarattal, közös építéssel mindez meg is valósítható!

Dr. LATORCAI JÁNOS

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

ENDRŐDIEK BARÁTI KÖRÉNEK HÍREI:

- Szeptember 4-én 14.30 órakor **ENDRŐDI BELLA JÁNOS** festményeiből kiállítás nyílik, mely alkalomból bemutatásra kerül az alkotó „Verses napló” című verskötetete is. A kiállítást megnyitja Császárné Gyuricza Éva, a művész életútját ismerteti Márton Gábor. Közreműködnek Polányi Éva és Timár Sarolta.

*Minden érdeklődőt szeretettel vár a
BARÁTI KÖR VEZETŐSÉGE*

- A BARÁTI KÖR vezetősége értesíti tagjait, hogy **október 16-án de. II órakor** Budapesten, a SZÁMALK Etele úti helyiségében **rendkívüli - elnökválasztó közgyűlést tart.** Részletes programot következő számunkban közölni fogjuk!

Szeptember 6-án az MKDSZ helyi szervezete taggyűlést tart este 6 órakor a Községi Házban. Minden tag megjelenésére számítunk.

A Honismereti Egyesület hírei

A Honismereti Egyesület levelet kapott a napokban a HORNIMPEX Holding Rt-től.

Ebből idézünk: „Társaságunk az elmúlt években folyamatosan segítséget, támogatást nyújtott a városukban működő iskoláknak, szervezeteknek, alapítványoknak. Döntésünk értelmében, ebben az évben alapítványuknak 50 ezer forintot pénzbeni támogatást adunk értékes, és hasznos tevékenységük további színvonalas végzéséhez. Cégünknel jelenleg több dolgozó is endrődi vagy gyomai illetőségű s egymás kezéből kapkodták ki az „Édesanyám emléke” című összeállítást.... További sikereket, eredményes gyűjtő munkát kívánunk: Szabó Béla vezérigazgató”

Köszönjük, egyesületünk nevében.

A Honismereti Egyesület jelenleg Endrőd történetének megírásához (monográfia) gyűjti a szükséges anyagi forrást. Ezt a munkát segítették eddig nagylelkű adományaikkal: Dr. Sztanyik B László, Dr. Giricz Katalin, Dr. Szabó Zoltán, Farkasinszki Géza, most pedig Hornok Lajos cége. Köszönjük szépen és minden erőnkkel azon leszünk, hogy az Endrődi füzetek 9-10: köteteként megjelenő monográfia értékes munka legyen. Az egyesület a kiadványokban mindig közzéteszi a támogatóinak neveit. Alapítványunk tisztelettel várja a további támogatásokat, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10000032 sz. számlára.

Hornok Lajosné

EÖTVÖS JÓZSEF GIMNÁZIUM ÉS IPARI SZAKKÉPZŐ ISKOLA
(5510. Dévaványa, Széchenyi u. 8. Tel: 06-66-484-243)

A középiskola pályázatot hirdet

- magyar-történelem, és
- matematika-kémia

szakos egyetemei vagy főiskolai végzettségű pedagógus kartársak részére.

Bérezés Kjt. szerint.

Szakirányú továbbtanulást az iskola támogatja.

Szolgálati lakás ill. szolgálati férőhely biztosított.

Jelentkezés a középiskola címén és telefonszámán Dr. Ágoston

Sándor igazgató-tanárnál.

1813 - 1871

FELHÍVÁS! Kérjük, mindazokat a gyomaendrődi, hunyai polgárokat, akik a második világháború után hadifogságba kerültek (mindegy, hogy nyugaton, vagy keleten) minden kötelezettség nélkül keressék fel **VASZKÓ SÁNDOR** gyomaendrődi lakost (Zrínyi utca 33/1. (Tel: 284-781).

Hadifogságbeli élményeiket szeretnénk városunkban könyvalakjában megörökíteni. Az Önkormányzat és a Pro Renovanda Cultura Hungariae elképzelésünket anyagilag is támogatják.

VASZKÓ SÁNDOR

ÚTÉPÍTÉS!

A városban augusztus hóban megkezdődnek az új utak építési és egyes utak nagy- javítási, felújítási munkái. Mint ismeretes, az idei útépítési program feltehetően 2 ütemben fog megvalósulni anyagi okok miatt. Most az I. ütem indul az alábbiak szerint:

Felújítási munkák:	lakossági hozzájárulás:
Sugár - Polányi Toronyi u.	25.227 Ft / ingatlan
Rácz Lajos utca	26.400 Ft
Kodály Zoltán utca	16.930 Ft

Új útépítés:

Tamási Áron utca	29.885 Ft
József Attila utca	37.984 Ft
Tóth Árpád utca	31.020 Ft
Toronyi - Mírhói utca	35.503 Ft
Wesselényi utca	43.767 Ft
Dózsa György utca /Szent Antal köz-ig/	41.474 Ft
Sugár utca / Apponyi-Blaha között /	42.777 Ft
Damjanich u. /Apponyi -Deák u között /	16.659 Ft

Az ingatlan tulajdonosokra jutó költségek nagyságát meghatározza az utca lakottsági sűrűsége, /minél több a tulajdonos, annál kedvezőbb az egy ingatlanra jutó költség /, valamint a megépítendő út szélessége, hiszen a kivitelezők négyzetméter - árat számolnak. A lakossági hozzájárulás költségét mérsékli a 4 éves kommunális adókedvezmény, és a köv. évben cca 15% költség-visszatérítés.

A Damjanich utca építési költségénél figyelembe lett véve a lakosok korábbi sajáterős útépítési költsége. A II. ütemben kerülhet megépítésre többek között a Vaszkó Mihály /volt Gorkij/ utca, ahol az út szélessége miatti műszaki problémák végül is megoldásra kerültek. A lakosság megnyugtatására elmondjuk még, hogy ahol idén nem kerülhet megépítésre a már megszervezett út, ott jövőre mindenképpen sor kerül a folytatásra terveink szerint.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Tisztelt Sport Barátok! Gyomaendrőd itthon és máshol lakói!

Létrehoztuk a „BARÁTSÁG SPORTEGYESÜLETÉRT” közhasznú alapítványt, hogy az NB. II-be jutott Barátság SE működési költségeihez ily módon is hozzájárulhassunk, valamint a tanuló ifjúság iskolai és szabadidős sporttevékenységét, és a versenysportot is támogathassuk. A közcélú adomány adókedvezményre jogosít ezért erről a legfontosabb tudnivaló:

Az Alapítvány támogatható készpénzzel, számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszöv. 53200015 - 10003640

továbbá vagyontárgyak, természetbeni juttatások, vagyoneértékű jogok átengedése, és szolgáltatások nyújtásával.

A közhasznú szervezetnek nyújtott adomány után mind a gazdasági szervezetek, mind a magánszemélyek (ideértve az egyéni vállalkozókat is) adókedvezményre jogosultak

A gazdasági szervezetek a közhasznú alapítványnak nyújtott adomány teljes, 100 százalékos összegét levonhatják adózás előtti eredményükből, annak 20%-áig terjedő mértékben. A magánszemélyek a kedvezményt egy, már minden egyéb kedvezményt figyelembe vett adóból a törvény szóhasználat szerinti „módosított adó”-ból vehetik igénybe. A kedvezmény az adomány 30%-a, de nem haladhatja meg a módosított adó 15 százalékát.

Az un. tartós adomány (írásban vállalt legalább 4 évre szóló kötelezettség) esetén a levonható összegek a második évtől növekednek, akár gazdasági szervezet, akár magánszemély volt az adományozó.

A Barátság Sport Egyesületért Közhasznú Alapítvány alapítói: Dinya Zoltán, Farkas István, Jakus Imre, Kovács Lajos, Szurovecz Istvánné. Az Alapítvány induló vagyona: 50 ezer forint, amit az alapítók fejenként 10 ezer forint összeg befizetésével hoztak létre. Az Alapítvány kuratóriumának elnöke: Fülöp Zoltán, tagjai: Császárné Gyuricza Éva, Katona László, Pelyva Miklós, Szakálos Ernő.

Az Alapítványhoz csatlakozhat bármely belföldi vagy külföldi természetes és jogi személy, illetőleg mindazok, akik az Alapítvány céljait készek támogatni.

A támogatásról az adókedvezmény igénybeviteléhez igazolást adunk ki.

Alapítványunk sikeres működéséhez minden gyomaendrődi sportbarát támogatását reméljük.

Császárné Gyuricza Éva, Fülöp Zoltán

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

BALOGH BÁLINT

Endrőd,
1928 - 1966

Szeptember elsején lenne 70 éves, és már 33 éve nyugszik Gyomán a katolikus temetőben.

Balogh Bálint és Szurovecz Franciska kisbirtokos szülők elsőszülötte. Tanyán laktak: II. ker. 404. sz. alatt. Ott járt iskolába. Mintakép volt tanuló társai szemében. Többre vágyott a földművelésnél. Értelmes, gondos szülei a polgári iskolába írásták. 1945-ben kezdő nevelőként tanítottam.

Ami diákélesség létezik: szerénység, kedvesség, okosság, szolgálatkészség, megbízhatóság, csendesség, hűség, hála, helyes önismeret, önbizalom, nyugalom, élénk érdeklődés hatották át szívét, fejét.

Soha el nem felejttem Iványi Gergely tanártársam véleményét Bálinttal kapcsolatban, - aki Gyergyóról hazamene-kült szellemóriás volt - osztályfőnökként így jellemezte a végzős diákokot: „...Ez a Bálint gyerek zseniális. Belőle, ha a dér meg nem csípi, a tudományok nagy öregje lehet”

Kitűnő eredménnyel végezte a polgárit Fülöp Imre, későbbi kedves kollégám, Knapcsek Sándor és Pintér Béla tisztelendő atyák, és Hegedűs Frigyes későbbi állatorvos társaságában.

Most, életét végiggondolva, megerősítem a Bálintról alkotott képet: „...Második Öveges professzor lehetett volna belőle” - mondta Gajári Mihály tanár úr, aki nekem Újvidéken, Bálintnak Jászberényben volt fizika tanára.

Dédelgetett álma volt, hogy építész-mérnök lehessen. A családra nehezedő anyagi gondok miatt lemondott tervéről és a kevesebbe kerülő tanítói pályára indult. Szegeden a Tanárképző Főiskolán, majd lakóhelyéhez közelebbi Jászberényben folytatta tanulmányait. Kitűnő érettségivel ment a matematika-fizika szakra.

Általános iskolai tanárként állt munkába, majd az ELTE levelező szakán középiskolai tanári oklevelet is szerzett.

Első munkahelye a Szolnok megyei Kengyel általános iskolájában volt. Onnan pályázat útján a Szabadság-hegyen lévő koreai gyerekek kollégiumának nevelői állását nyerte el. Párhuzamosan a református Bar Madas-ban fizikát oktatott.

Lakásproblémái miatt elfogadta a Gyomai II. sz. Ált. Isk. által felkínált igazgatói állást.

Szabó Ernő iskolaszervező gimnáziumi igazgató hívására munkahelyet változtatott. Aztán éveken át a gyomai gimnázium tanára, igazgatóhelyettese, a levelező tagozat megszervezője és vezetője lett.

1953-ban kötött házasságot Kondacs Etelka tanárnővel. Két gyermekük - Katalin és Bálint - a szemefénye volt. Általuk szerette volna valóra váltani fiatalkori álmát.

„Életünk tele volt a háború után évek nehézségeivel, egyre mélyülő aggodalommal, mivel Bálint egészségi állapota megromlott. Járt a kórházakat. Sajnos nálunk még kezdeti stádiumban volt a veseátültetés” - emlékezik vissza felesége.

Fiatalon, 36 évesen állt meg a szíve a Szegedi Klinikán. A gyomai katolikus templom kápolnájában ravatalozták fel. Onnan kísérte a gyászolók serege végső nyughelyére.

Emlékének adózva a gimnázium róla nevezte el a matematikai tanulmányi versenyt, melyben azóta is a diákok sok dicsőséget szereztek iskolájuknak és névadójuknak.

Hűséges felesége, két családos gyermeke öt unokája (kiket Ő már nem láthatott) sok hálás tanítványa, kollégái és egykori diáktársai, rengeteg jó barátja emlékezik rá.

Embernek és nevelőnek is kitűnőt érdemelt ki.

MÁRTON GÁBOR

TERVEZÉSTŐL A KULCSÁTADÁSJG!

Az ÉPFE-
építőipari-szakipari-vállalkozás

Közületeknek, magán személyeknek teljes körű építőipari munkák végzését vállalja garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ
NEMZEKTÖZI ÉVE

Augusztus
ANYATEJES
VILÁGNAPJA

1. AZ
TÁPLÁLÁS

Augusztus 2. 1899. Budapest,
SZABOLCSI BENCE (Budapest,
1973. január 21.) Zene-történész, a
korszerű magyar zenetudomány

megteremtőjének egyike. 1923-tól zenekritikusként, szerkesztői,
kiadói lektor minőségben dolgozott. A Zenei Szemle c. folyóirat
szerkesztője, majd 1930-31-ben a Zenei Lexikonnak is. 1945-től
a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára volt. 1951-ben
megalapította és irányította a zene-történész képzést. Művei közül
kiemelkedik: Klasszikus zene kialakulása Vivalditól Mozartig, a
Zsidó kultúra zene-története, A régi muzsika kertje, Bartók élet-
rajza.

Augusztus 3. 1863. Agárdpuszta, **GÁRDONYI GÉZA** (Eger
1922. október 30.) Író, szerkesztő. Ifjú korában, majd néptanítói
minőségében ért megaláztatások nem csüggesztették el. Írói élet-
művét az ironikus, szabadelvűség jellemezte. Vallásosságának,
istenkeresésének jellegzetes vonása, hogy elegyedik a természet-
tudományok megismerésével. Legjelentősebb regényei: Egri
csillagok, A láthatatlan ember, Ábel és Eszter, Isten rabjai.

Augusztus 4. 1884. Szeged, **BALÁZS BÉLA** (Budapest,
1949. május 17.) Író, költő, esztéta. Népi és szimbolista elemeket
társított az első és második verses kötetében. A Tristan hajóján
(Gyoma 1916). Magányosságában útkeresés, vívódás, a nő és
férfi viszony megoldhatatlansága jellemzi verseit, pl.: Halálos fi-
atalság (Gyoma 1917.) Jelentős táncjátékai és misztériumjátékai
közül a „Fából faragott királyfi“, A kékszakállú herceg vára” c.
műveit Bartók, a „Boszorkánytánc“ és Cinka Panna balladái” -t
pedig Kodály zenésítette meg. Szépirodalmi műve: Álmodó ifjú-
ság.

Augusztus 6. **A NUKLEÁRIS FEGYVEREK
BETILTÁSÁÉRT FOLYÓ HARC VILÁGNAPJA.** (a Hirosi-
mai tragédia napja)

Augusztus 7. 1911. Budapest, **BIBÓ ISTVÁN** (Budapest,
1979. május 10.) Jogtudós, politológus, szociológus. 1945-48 kö-
zött sok politikaelméleti cikket és tanulmányt írt, melyekben

megkísérelte a politikai élet diktatúra felé tartó folyamatát a de-
mokratikus irányba befolyásolni. Pl. A kelet-európai kisállamok
nyomorúsága. (Új Magyarország 1946.)

Augusztus 7. 1912. Püspökladány **CSENKI IMRE** (Buda-
pest, 1998. július 15.) Karmagy. 1937-40 a Mezőtúri Református
Gimnázium, majd 1950-ig a debreceni Református Kollégium
ének és zenetanára. 1942-44 Debreceni MÁV Filharmonikus Ze-
nekar karmagya. 1950-ben a Magyar Állami Népi Együttes ének-
karának alapító karmagya, 1964-ig művészeti vezetője. 1964-66
az MRT Énekkarának dirigense. Művei: „A bajusz“, a „Cigá-
nyok“ opera, „A tücsök“ gyermekopera.

Augusztus 8. 1790. Szödemeter **KÖLCSEY FERENC**
(Cseke, 1838. augusztus 24.) Költő, kritikus, politikus, szónok. A
nemzeti irodalom megteremtését tűzte ki céljául. 1823-ban a
nemzeti ellenállás idején írta a Himnuszt, mely mondhatjuk,
hogy a magyar nép imádsága, melyben vágyódás és könyörgés,
panasz és emlékeztetés hullámszik s teszi hősi imává a költe-
ményt, mely 1844-től nemzeti himnuszunk, amit Erkel Ferenc
zenésített meg.

Augusztus 11. 1871. Pest, **HELTAI JENŐ** (Budapest, 1957.
szeptember 3.) Író, költő, újságíró. Verseire a romantikus hang-
vétel, harmonikus életfilozófia, a derűs kritika jellemző. Verses
kötetei: Modern dalok, Fűzfásip, Kató. Figyelmét felkeltette a
kabaré is. Az 1900-as évek elejétől számos novellás kötetet jelent
meg, pl.: Színes kövek, A tündérlaki lányok, Az utolsó bohém,
Írók, színésznők és más csirkefogók. Színpadi művei: Az édes te-
her, Naftalin, A néma levente.

Augusztus 14. 1845. Pest, **LECHNER ÖDÖN** (Budapest,
1914. június 10.) Építész. Megteremtette a magyaros szecesszió
iskoláját. Munkáin fellelhető a szecessziós majolikadíszítés.
Főbb művei Budapesten: Iparművészeti Múzeum, Földtani Inté-
zet, Postatakarékpénztár. Szegeden: Városháza.

Augusztus 20. **SZENT ISTVÁN ÉS AZ ORSZÁG
ALAPÍTÁSÁNAK NAPJA**
AZ ÚJ KENYÉR ÜNNEPE, NEMZETI ÜNNEPÜNK

Augusztus 24. 1903. Igló, **ZATURECZKY EDE**
(Blovmington USA. 1959. május 31.) Hegedűművész. 1929-től a
Zeneművészeti Főiskola tanára, 1943-tól 1957-ig főigazgatója.
1957-től az USA-ban tanár. Fiatalon világhírű szólólista lesz. A ro-
mantikus és modern hegedű irodalom avatott interpretátora vo lt.

**MINDENT EGY HELYEN,
A PIKTOR BOLTBAN!**

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

-Festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,
- ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALUZZAT KIEGÉSZÍTŐ

**Az ablak
teszi**

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

- 6. péntek: Urunk Szineváltozása
- 10. Kedd: Szent Lőrinc diakónus, vértanú
- 11. szerda: Szent Klára
- 14. szombat: Szt. Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
- 15. vasárnap: Nagyboldogasszony
- 20. péntek: Szent István király
- 24. kedd: Szent Bertalan apostol
- 28. szombat: Szent Ágoston püspök, egyháztanító

KÖSZÖNET

Ünnepről-ünnepre, vasárnapról-vasárnapra látjuk, hogy templomunkban szebbnél-szebb, csodálatosabbnál-csodálatosabb a virágdíszítés. Művészi fokon művelik és teszik dolgukat önzetlenül az oltáregyleti tagok, a hívek segítségével és hozzájárulásával. Nem kérdezi senki, hogy mennyiért, azt sem tudjuk, hogy mikor; mire elérkezik a vasárnap, az ünnep, az oltárok gyönyörűen pompáznak, virágdíszben áll templomunk.

Kik ők?

Szabó Incéné és Gonda Pálné a díszítők. Ők ketten, és csak mindig ketten, egymást segítve és kisegítve. Isten adjon nekik díszítő munkájukhoz még sok erőt, gazdag ötleteket és jó egészséget. Áldásos munkájukat, melyet az egyházközség érdekében kifejtnek köszönjük.

Ha valaki szeretne bekapcsolódni munkájukhoz, szeretettel várjuk

Ismét új káplán Endrődön

Augusztus 2-től püspök atyánk Vargyas Emil káplán atyát szeghalmi plébánossá nevezte ki. Köszönjük neki egyéves szolgálatát, munkáját.

Helyébe Hüse József jött Szegedről.

1965. december 22-én született Szegeden. Esztergályos szakmát tanult, vasútnál is dolgozott, majd következett a másfél évi katonaság. Ezután alakult ki a hivatás gondolata, a hódmezővásárhelyi domonkos nővérek hatására.

Jelentkezett a szegedi szemináriumba. Tanulmányai elvégzése után 1993-ban szentelte pappá Gyulay Endre püspök úr.

Szolgálati helyei: 1993-94 Battonya, 1994-95 Szeged-Felsőváros, 1995-97 Medgyesegyháza, 1997-98 Makó, 1998-99 Újszeged, és 1999-től Endrőd.

Érdeklí a zene és a hangszerek világa (ének, énekkar, gitár, trombita, furulya).

Szeret kirándulni, utazni.

Papi tevékenységi köre: cserkészlet (segédtiszt), házas hétvége lelkeség vezetője, karizmatikus megújulás papi vezetője volt Szegeden, ifjúsági lelkipásztor.

Isten áldását, segítségét kérjük endrődi tevékenységére, működésére!

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 19-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában szeptemberig nincs mise.

Hunya

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órakor.

Köszönjük a fiataloknak!

Az augusztus 14-iki Ifjúsági Találkozó szervezőinek ez úton mondunk köszönetet, név szerint:

Kiss Anikó és édesanyja, Oláh Margit, ifjú Varjú László, Szécsi Zsolt Rafael Tibor, ifj. Harnos Vince és Szurovecz Zoltán fiataloknak.

Gratulálunk a kezdeményezéshez, és a szervezéshez, hiszen hónapok óta áldozatos munkával készültek a nagy eseményre. Köszönjük az Egyházközség segítő szándékát, a pénzadományokat, a sok finom süteményt és üdítőt, a szállásadó családoknak a segítségét, egyszóval ezt a nem mindennapi összefogást. Így együtt, közös erővel nagy dolgokat tehetünk és cselekedhetünk Isten nevében.

Kedves fiatalok, munkátokhoz a továbbiakban is valóságos lelkiületet, Istenben bizodalmat, hitetekben szilárd erőt kívánunk.

FELHÍVÁS A BELVÍZKÁROSULTAKHOZ!

Akiknek lakóházát a belvíz miatt kár érte, és eddig még nem jelentette az Önkormányzathoz, kérjük, hogy vagy a gyomai, vagy az endrődi plébánián, illetve a Református Egyház Lelkészi Hivatalában jelentkezzen! **Jelentkezési határidő aug. 30.** A történelmi egyházak a tavaszi víz katasztrófák idején gyűjtést rendeztek. Az összegyűlt adományok (139 millió Ft) most kerülnek szétosztásra. A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás városunk ár és belvíz károsultjainak megsegítésére 2,5 millió forintot juttatott. Szeretnénk ezt az összeget azoknak adni, akik valóban rászorultak, és lakásuk felújítására nincs elég saját erejük.

Az egyház abban akar segíteni, hogy mire eljön a hideg idő, senki ne maradjon fedél nélkül, és vizessé vált, egészségtelen lakásban. Az összeg szétosztását egy 7 tagú, helyi emberekből álló bizottság végzi, tagjai: Iványi László, Sipos Tas Tőhötöm, Ambrózi László, Császárné Gyuricza Éva, Kiss Pál, Varga József, Véha Lászlóné, akik készséggel igyekeznek megtenni minden tőlük telhetőt, ha az érdekelteknek segítségre van szüksége.

Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről

II. Rész. A kezdetektől 1900-ig

SZÖLLŐSI ISTVÁN, BERHIDAI JÁNOS, ZÁGONYI MÁRTON, „... erről annyit tudni, hogy az Erdő háton nevezetesen Ágyánn (Arad megye-Románia) is volt, és olly nagy Mechanikus volt, hogy fa Tornyt is épített mely ma is Sarkad-Kereszturonn áll.”

A fatorony alatt olyan harangláb értendő, mely a templom épülete mellett, különállóan került felépítésre (lásd legközelebb; Erdély középkori kis templomai mellett ma is látható remekbe épült haranglábakat).

Az eddig felsorolt lelkészek szolgálata idejének kezdő- s záró időpontját nem tudjuk. Abban a korban a „papmarasztalás” - bizony embertelen szokása volt tartva, amikor az esztendő végén, összeült az előljáróság (nem volt külön egyháztanács legalább is ekkor még nagyon kevés helyen volt, egy volt a politikai s egyházi előljáróság) s a lakosoktól is meghallgattatott vélemények alapján, vagy megmarasztalta a papot, vagy menesztette. Nagyon sok visszaélés történt, s nagyon sok emberi sors érdemtelenül ért véget. Így aztán, ki egy évig, ki két-három évig volt egy helyen pásztor a lelkeknek.

HAJDÚ JÁNOS, ki is itt szolgált Gyomán 1741-től 1748. június 13-ig. Az ő nevéhez fűződik az egyházi adminisztráció megindítása, az első anyakönyvek vezetése. Sajnos 1848. április 8.-án délután egy órakor

„nagy szélben tűz támadván, megégtek az iskola, a fiúké, a Káplán Ház, meg egy praeceptor (tanítói) lak, a Templom, torony, toronyház, a Krucskó István csináltatta Harang, elolvadt, a legnagyobb leesvén meg hasadt, a legrégibb s legkisebb épségben

megmaradt, bár le esett is, 's így az Ekklesia Ház előtt tartott reggeli Isten tiszteleteken a 2-ó szolgáltattott tett, Sátor alatt.”

„...1848 ősszel...a kis régi harang meghasadt a sok félreverésben, mellyel a Nép gyűjtetett egybe hirtelen a Város Házához.”

S ebben a tűzvészben elhamvadt az egyház addigi iratainak java része, tudniillik az is a „Város Házann” tároltatott az igazgatási iratokkal együtt.

OLTSAI (vagy másképpen **ÓCSAI) GÁL ANDRÁS**, aki szolgált 1748-1773-ig. 1772-ben jelen volt Debrecenben az egyházkerületi gyűlésben mint a Békési Egyházmegye küldötte, augusztus hónapban. 1773 áprilisában vizsgálat indult ellene az egyházkerületől

„...ki a keze alá befolyt kézpénzeket hűtlenül kezelte. 1773. augusztus 14-én (itt Ólcsai Gál Andrásnak írják) a gyomai lelkész ügyében a ki küldött bizottság előterjeszti véleményét; nevezett lelkész hanyagsága és hűtlensége következtében a jövő dislocatióig (helyosztásig) hivatalától megfosztatik s egyháza előljárait kérje meg hűtlenségéért.”

MARJALAKI DÁNIEL, „...ez maga 1773-tól, 1802-ig s itt holt meg de már magánosságban.”

„1773. február 23. Marjalaki Dániel a hollandi egyeteméről visszatért akadémikus 1773. márc. 6. Lelkész képességi vizsgát tett. Hivatalosan ordinálódott Gyomára 1777. április”.

De már előbb is itt kellett szolgájon. 1791-ben az ő irányításával kezdődött el a mai torony építése. Egy adat szerint 1777.

áprilisban iderendelték szolgálatra Balogh András is Gyomára. Valószínűleg helyettesítés végett, mert „pártutók” támadták Marjalaki Dánielt s míg a „vizsgálat” tartott „felfüggesztették”.

KOLLÁTH MIHÁLY, aki 1804- től 1818-ig volt Gyomán lelkész 14 esztendeig.

„Jött a Vésztői Ekklesiából, hol igen kedves pap vala, itt Gyomán idővel Tractus (Egyházmegye) jegyzője leve, s ment Hódmezővásárhelyre 1-ső Papnak (az ottani presbiteri gyűlés megválasztotta papnak 1817. január 30.án) leginkább azért mert előbbben (gyomai) hallgatói Paróchiális rossz Háza helyett újat nem építettek, s talán még inkább az új Templom építtetéséről szóló számadásokból reá háramlott kedvetlenségek miatt (mint kiderült utóbb, alaptalanul és igazságtalanul gyanúsított egynehány izgága gyomai kik is lázították a népet).”

Tehát ő volt a most is látható szép nagy gyomai református templom építője. A vásárhelyi reformátusokkal se volt sok szerencséje, mert ott is „kedvetlenségek” érték, vagyis támadások. Kemény kezű, szókimondó, „nagy erkölcsű” ember volt, s a sok nyakas magyarja ezt nehezen tűrte. Innen Hódmezővásárhelyről 1824-ben Körözsladányba távozott, ahol is ő építette fel a mostani templomot.

Templomépítő lelkész volt, Isten nyugtasal! valahol a körözsladányi rögben.

CS. SZABÓ ISTVÁN

Átadásra került ünnepeles keretek között is július 16-án Gyomaendrőd város egészséges, jó ivóvize! Több éves, (1995. nov.-ben kezdődött

Városunkban már egészséges, jó ivóvíz van!

nepségen az ivóvíz programot 1995-ben elindító polgármester, Dr. Frankó

Balról: Rudolf Weiersmüller svájci nagykövet

(mintegy 700 millió forintos fejlesztési program valósult meg. Az átadáson megjelentek: Katona Kálmán közlekedési és vízügyi miniszter, Latorcai János és Domokos László országgyűlési képviselő, Csárdaszállás és a környék polgármesterei, a svájci nagykövet, a megyei ÁNTSZ képviselői, a Békés megyei Vízművek vezetői, a kivitelező Békés Mémők Kft képviselői, és az érdeklődő itt lakók. Részt vett az ün-

Károly úr is. Az ünnepségen beszédet mondott Dr. Dávid Imre polgármester úr, aki megköszönte a Kormány, a Vízművek és Svájc támogatását, és a lakosság türelmét. Felszólalt a körzetünk képviselője Domokos László úr és Rudolf Weiersmüller Svájc nagykövete, hiszen Svájctól a program jelentős pénzügyi segítséget kapott. Ez alkalommal került „felavatásra” a város emlék parkja, ahol az esemény emlékeként elültették az első 4 emléktölgyfát. Az ünnepséget a nagyon tehetséges népi táncos és versmondó fiataljaink tették még emlékezetesebbé.

Cs-né Gy. É.

NINCS POLGÁRI FELEMELKEDÉS KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA NÉLKÜL

Ez a jelmondat fogadta július 3-án a Szent Imre Gimnázium nagytermében összegyűlt 172 országos küldöttet abból az alkalomból, hogy megvitassa az MKDSZ aktuális kérdéseit, és megválassza ismét 2 évre a vezetőséget.

A küldöttgyűlést Surján László elnök úr nyitotta meg. „Összejövetelünk sorsforduló lesz. - Kezdte megnyitó előadását. - Egy évvel ez előtt már láttuk, hogy az egységes jobb-közép párt megalakulása bonyolultabb és lassúbb, mint szeretnénk. Az önkormányzati választásokat még sikeresen vettük, de éppen a választások máig be nem gyógyult sebeket okoztak.“ Majd részletesen elemezte a szövetség eddigi munkáját. A jövő céljainkat ezekkel a szavakkal foglalta össze: „Most azért jöttünk össze, hogy együtt megtaláljuk a megoldást. Az MKDSZ számára az első tétel a baloldal tartós ellenzékekben tartása legyen.“ Majd a kibontakozóban lévő kereszténydemokrata unióról így szólt: „Bármilyen kereteket ölt is a mérsékelt, nemzeti, keresztény politika, el lehet és el kell érni, hogy a következő választásokon a jobb-közép közös listát állítson, s a választó kerületekben is közös jelölt legyen. Ez a cél automatikusan megvalósul, ha a szóban forgó pártok egy magyar CDU-ban egyesülnek, de létrejöhet ez kétoldalú szerződések láncolatával is. Együttműködnünk, tehát nemcsak a FIDESZ Magyar Polgári Párttal kell, hanem a kereszténydemokráciára hivatkozó többi erővel is. Ezért az együttműködések célszerű kétoldalú szerződésekbe is foglalni.“

Majd nagy taps közepette bejelentette, hogy az Európai Néppárt Közép és Ke-

let-Európai Bizottsága. (ez a testület foglalkozik a tagfelvételek kérdéseivel.) az MKDSZ felvételét ajánlja az Európai Néppártba. Ennek hivatalos elfogadására októberben kerül sor a vezetőség legközelebbi ülésén.“

Surján László szavait ezekkel a gondolatokkal fejezte be. „Ha a tisztelt választmány felhatalmazza az új elnökséget a FIDESZ MPP-al való együttműködési szerződés - megfelelő módosításokkal való - megkötésére, ha ismét élni kezd szervezetünk, ha egyenlő közelséget tart minden hasonló elveket hitelesen valló erővel, ha képesek leszünk az együttműködés jelszava alatt cselekedni, új korszakot nyitunk a magyar kereszténydemokrácia történetében. Bízom a választmány bölcsességében, bízom abban, hogy munkánk eredménye a kereszténydemokráciának tényleges megvalósítását, Magyarország felvirágzását segíti elő.“

A következő felszólaló Varga László, országgyűlési képviselő volt, aki ezúttal a választmányi ülés levezető elnöke is volt. „A kereszténydemokráciát ma a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség képviseli... Szükséges, hogy legyen egy olyan megjelenítése a magyar politikának, melyet az MKDSZ-nek képviselnie kell.“ Majd előadta, hogy a Demokrata Néppárt még élő tagjaival konzultálva arra az elhatározásra jutottak, hogy a párt jogutódlására egyedül az MKDSZ méltó, melyet már február 9-én a parlamentben is bejelentett. Elmondta, hogy a jogutódlást a KDNP kapta 89-ben a megalakulásakor, amint az az alapszabályukba is foglaltatott. Mivel azonban a Néppárt tagjait részben kizárták, részben azok kiléptek, így a KDNP elvesztette erkölcsi és jogi alapjait, politikai mondanivalója nem lévén a párt elnémult, szétesett. A DNP a KDNP-ből kivonult és a Demokrata Néppárt örökségét az MKDSZ-nek adja át,

mely szervezet így a DNP jogutódja lett. „Amikor a Néppárt stafétabotját átadjuk - mondotta Varga László, ez természetesen jelentős kötelezettséggel is jár. Jelenti azt, hogy bármilyen helyzetben, bármilyen nehézségek között is vagyunk a kereszténydemokrácia képviselőinek

önállóságát nem adhatjuk fel. (óriási taps). Amikor tehát a Néppárt nevében átadjuk ezt a nagy történelmi hagyományt - és amit önök majd megszavaznak - akkor ez jelentsen Önöknek, nem csak egy egyszerű szavazást, egy stafétabot átadást, hanem egy olyan örökséget, melyet önöknek is majd tovább kell adniuk.“

A napirendnek megfelelően a politikai vita következett. A megyei elnökök válaszolták megyéjük helyzetét s foglalkoztak az unió létrehozásának feltételeivel.

A déli órákban került sor az új testület megválasztására titkos szavazással, melynek eredményeként:

Elnök: SURJÁN LÁSZLÓ, ügyvezető titkár: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Országos elnökség: HARRACH PÉTER alelnök LATORCAI JÁNOS alelnök, Csépe Béla, Csiba Gábor, Isépy Tamás, Szilágyiné Szemkeő Judit. 100 főt meghaladó megyék vezetői (megbízottai) 100 fő alatti megyék vezetői (megbízottai) tanácskozási joggal.

RAPCSÁK ANDRÁS ügyvezető elnököt - akinek mandátuma csak 1 év múlva jár le - tisztségében az országos elnökség küldöttgyűlési határozattal megerősítette.

A délutáni órákban került sor KÖVÉR LÁSZLÓ miniszter úr, a FIDESZ alelnöke felszólalására, üdvözölte az együttműködésre irányuló törekvéseket. A küldöttgyűlés tagjai örömmel fogadták a miniszter úrnak azokat a szavait mely szerint, a kereszténydemokrata értékek közös vállalása lehet az egység alapja. A miniszter úr elmondta továbbá, hogy a FIDESZ - MKDSZ együttműködését szabályozó szerződést, hasonló formában más jobb-közép oldalon álló pártoknak is felajánlják.

Az ülés jó hangulatban a késő délutáni órákban, a Szózat énekével ért véget.

Császár Ferenc

ÖNÁLLÓSÁG ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A magyar Kereszténydemokrata Szövetség Országos Küldöttgyűlésének állásfoglalása

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség megalakításának két célja volt:

- a szocialista-liberális kormány leváltása,
- majd egységes jobb-közép párt létrehozása.

Első célunkat elértük. A társadalmi elvárásoknak megfelelően az új kormány határozott intézkedésekkel megkezdte a program végrehajtását, felszámolta a pazarló TB önkormányzatokat, megakadályozta a középcének elfolyását, kiépítette és megerősítette a családtámogatás rendszerét, megszüntette a tandíjakat, megszilárdította az ország belső és külső biztonságát és a természeti csapások által okozott károk ellenére biztosította a gazdasági növekedés feltételeit.

Ugyanakkor nem hallgatható el, hogy a gyermekek utáni jelentős adókedvezmény mellett sokak terhei méltánytalanul növekedtek. Folytatódott az önkormányzatok elszegényedése. Hiányzik a hazai ipar védelme, a kis- és középvállalkozások támogatása. Nem készült el az előző ciklus okozta károkat mérsék-

lő, az új bajokat megakadályozó privatizációs stratégia, tehát még számtalan feladat áll a Kormány előtt.

A jobb-közép egység megvalósítása sok tapintatot kívánó, időigényes és erőszakkal ki nem kényszeríthető folyamat. Az erők integrálására sok a jelentkező, a tényleges megvalósításra már kisebb a készség. Az összefogás lehetséges résztvevői körében sok és mély sebet ejtettek egymáson. Ráadásul a FIDESZ-t is utolérte a győztesek sorsa: olyanok is csapódtak hozzá, akiknek célja nem a programnak, hanem saját maguknak az erőszakos érvényesülése.

Az 1998-as választások egyértelmű tapasztalata szerint a társadalom a jobb-közép pártok összefogását támogatja, és ez eredményezte az összefogást megvalósító FIDESZ győzelmet. Célunk, csak ennek a polgári tábornak a megtartása és kiszélesítése lehet, mert az erők szétforgácsolása a baloldalnak kedvez. A polgári társadalom azonban elképzelhetetlen kereszténydemokrata értékek nélkül és csak az összefogás lehet sikeres, amely ezt az értékrendet a politikai kormányzati munkában láthatóan és hatékonyan érvényesíti. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség tehát messzeme-

nően támogatja a konzervatív, kereszténydemokrata és nemzeti szabadelvű értékrendek érvényesítését vállaló jobb-közép pártok összefogását, mert csak így valósítható meg a polgári kormányzás folyamatossága és a polgári Magyarország megteremtése.

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség kétoldalú szerződések megkötésével kívánja előkészíteni az egységesülést. Az egységes jobb-közép párt megvalósulásáig megtartja önállóságát, és egyenlő közelségben kíván lenni minden rokon csoportosulással.

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség nagyra értékeli a Kormány külpolitikáját, oktatás- és családpolitikáját, támogatja a házasság megkötésére vonatkozó terveket, sürgeti a szociális áramtarifa bevezetését, elveti a földadót. Javasolja a kultúra és közoktatás kiemelt támogatását és azt, hogy a települési önkormányzatok terhei érezhetően csökkenjenek. Mindezek nyomán tovább növekszik az állampolgároknak a jövőbe vetett hit, erősödik a remény, gyarapodik az ország.

Budapest, 1999. július 3-án

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Országos Küldöttgyűlése

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

AUGUSZTUS 20: AZ ÚJ KENYÉR, AZ ALKOTMÁNY, SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÜNNEPE

GONDOLATOK NEMZETI ÜNNEPÜNKKEL KAPCSOLATBAN

Az idősebb nemzedék érti, hogy a címben az elmúlt évtizedek hivatalos álláspontját soroltam fel. A fiatalabbnak: voltak évek, amikor augusztus 20-a az „Új kenyér“ ünnepe volt. Volt, hogy az „Alkotmányé“. Sokáig említésre sem kerülhetett - a protokollban államalapító, a kereszténységet felvevő első királyunk, ráadásul „szent“ egyházi kitüntető jelzőt viselő István királyunk neve. No, meg a korona! A Szent Korona, melyet a pápától kapott I. István. Történészek politológusok - mint az ördög a szenteltvíztől - rettegtek; a magyar koronához - később - kapcsolódó úgynevezett „Szent Korona-tan“-tól. Számukra ez azt jelentette, hogy restaurációs kísérlet és személyek, irredenták és nacionalisták állnak e történelmi filozófia mögött.

Az új kenyér ünnepe

A diktatúrák alatt augusztus 20-át így nevezték. Suta gesztusként a föld népe felé, mely jól tudta évszázadok óta, hogy az aratás - Péter-Pál környéke - az új termés ünnepe. Függetlenül az időjárástól, mint napjainkban is, sajnos. A búza, az „élet“ szent volt a nép előtt. Különösen a parasztság körében. Az 1950-es évektől ismétlődő „szertartás“ volt, hogy előbb Rákosi Mátyás, később Kádár János kilátogatott egy szép búzamezőre és a gabonafejeket fogdosták mély áhítattal. Híradók a moziban, később a televízióban, rádióban és a sajtóban fényes riportok számoltak be hazánk első embereinek szántóföldi vizitjéről. Az 1. sz. elvtársak zakóban, nyakkendőben művelték ezt a szertartást. Ma már talán megmosolyogtatók ezek az emlékvillanások, de szösz szerint halálosak vol-

tak a kulissza mögött történt események. A „nagy kivégzés“ sorozatok 1950-59 között éppen júniusban, júliusban és augusztusban voltak. Több „kulák“ is áldozatul esett. Megyénk északi részén egy „szabotáló kulák“ ilyenkor akasztottak fel. Neveket nem írok, sebeket felszakítani - bűn, hiba és értelmetlen.

Hogy az „új kenyér“ ünnepe után a cséplőgéptől hatóságilag jegyzett gabonát be kellett szolgáltatni, nem tartozott éppen az ünneplés jellegzetességei közé...

Az Alkotmány ünnepe

A fenti alcímnél kissé gondolkodtam, hogy nagy „A“-val illendő leírni a szót? Mert törvényi igazság, büntetőjogilag erősen védett, hogy a hatályos alkotmány: erejénél fogva jogelső. Az alkotmányból fakad a többi, életünket szabályozó törvény, rendelet. Az állampolgár jogai, kötelezettségei is itt fogalmazódnak meg. Minden más ezzel ellentétes jogi tétel alkotmánysértő. A magatartás is.

Az alkotmányozások történelmünk aranyoldalaira tartoznak. A Monarchia idején a közös regulák működtek. Az I. világháború után kezdődtek az alkotmányozási problémák. Ez már messze nem az 1848-as alkotmány nyomvonalán járt. A Trianon utáni alkotmányozó nemzetgyűlés inkább az előző káosz után akart rendet teremteni. Maradva

király nélküli királyságnak, de kormányzóval, aki közjogilag a nádort jelképezte volna. A kormányzói jogkör kiterjesztése a Horthy-rezsimben valójában dinasztikus csírákat hordozott magában. Ennek taglalása messzire vezetne.

Szent István király ünnepe

Tapasztalatom, hogy évszázadunk magyarjaiban augusztus 20-a kapcsán ez az ünnepi megjelölés volt és maradt. Örömmel hallom vagy évtizede, hogy a fiatalok körében is. Természetesen az előző megnevezések nem emlékek. Szent István energikus, államalkotó személyiségét és életét nem hivatott ez az írás tárgyalni. Arra vállalkoztam, hogy az elnevezések történelmi-politikai összefüggéseit értelmezem. Szent István életművének idézése az elmúlt negyven év

vákuma után még mindig nem érte el a szükséges gyakoriságot. Nem jelentős az oktatásban olyan fokon, hogy a keresztény Európához való csatlakozás megvalósítóját emlegetni lehetne. Ezer év történelmével bizonyítjuk, hogy a Szent István-i „Intelmek“, - többek közt: a mai bel- és külpolitikában hasznos tanulságokat hordoznak. Elég, ha befogadott, betelepülő nem magyarok államférfiúi bölcsességgel kezelt alapelveit említem. Az egyébként elkerülhetetlen globalizációt túllihegő egyes mai, új „internacionalisták“ házunk táján, nem szégyellnek Szent Istvánra hivatkozni jószólván, hogy a nemzetállamok eltűnnek. Aligha képzelhető, hogy egy angol, vagy német a közös Európában megtagadná, lassan elfeledné származását, nemzettudatát.

Sommázataim

Szent István ünnepe alkalmával az Olvasót a gyökerekhez szerettem volna elméletileg visszavezetni. Nem dátumokkal, konkrét eseményekkel hozakodtam elő. Azt azonban 1999 augusztusában le kell írnom, hogy a kenyér ünnepén nem szabad búzát égetni!

A mai alkotmányunkra ráférne egy alapos felújítás, Szent István királyt pedig a polgárosodó, vélhetően többségében keresztény, mai társadalom elé kell helyezni állandó példaképként. Különös tekintettel a jövőnket formáló fiatal korosztályokra. Jó jelek már vannak, de ez még nem elég. S innen kezdve már ez a fontos kérdés - politika is.

NEMERE GÉZA

„...mert csak a munka teremthet jólétet“

Beszélgetés Tímár Menyhért vállalkozóval

- Kedves Menci! Mielőtt bemutatnánk olvasóinknak jelenlegi vállalkozásodat, kérlek, beszélj eddigi pályádról, az idáig vezetett út állomásairól. Talán kezdhetnéd onnan, hogy elvégezted az Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karát.

- Első munkahelyem a Békéscsabai Mezőgépi Vállalatnál volt, mivel velük kötöttem tanulmányi szerződést, illetve ennek mezőberényi gyáregységénél. Hét és fél évig dolgoztam itt, megnősültem, szolgálati lakást kaptam, s mindkét gyermekünk ott született. Azóta felnőttek s mindketten tanári diplomát szereztek, bár fiunk most angol nyelvvizsgáját kamatoztatva Tunéziában telepített idegenvezetőként dolgozik, lányunk a Bethlen Gábor Szakközépiskolában tanít. Munkaköröm a Mezőgépnél gyártás- és gyártmányfejlesztés volt. Akkoriban kezdtünk ott kazánokat is gyártani, és ekkor kerültem először kapcsolatba a tüzeléstechnikával, fejlesztőként.

Később visszakerültem szülőfalumba Hunyára, a Hunyadi Tsz műszaki vezetőjeként. Ez nekem új és érdekes volt, bizonyos haladást jelentett, mivel itt találkozhattam először a mezőgazdasági gépészet teljes vertikumával. Ez időben a Tsz-ek fénykorukat éltek, s a legfejlettebb technikát alkalmazták. A legmodernebb nyugati technológiát megvalósító traktorok, kombájnok ez idő tájt kerültek az országba. Mivel a Tsz baromfi és sertésenyésztéssel is foglalkozott, a telepek fűtését korszerű fűtőberendezések látták el. Így kapcsolatom a tüzeléstechnikával tovább mélyült. Igaz, már nem fejlesztőként, hanem alkalmazóként. Napirenden volt már, hogyan lehetne Hunya s ezen belül a Hunyadi Tsz (bár ez a kettő szinte egyet jelentett) gázellátását megvalósítani? Az energiahordozók két lehetséges változata jöhetett szóba: Biogáz és földgáz. A választás végül az utóbbira esett, ennek bevezetését bízták rám, bár az előbbire is komoly tanulmányterv készült. A Biogázzal való fűtéstechnológiának a megvalósítása kb. tízszerese lett volna annak a költségvetésnek, amibe a földgáz bevezetése került. Akkor már építkeztünk Gyomán, de annak, hogy a munkakörömet átadjam, az volt a feltétele, hogy a Hunyadi Tsz-ben meggyulladjon a gáz. Ez '83 végére megvalósult, bár a faluban akkor még csak fogadóállomás volt kész.

Miután Gyomára költöztünk, a kazángyárban helyezkedtem el, ez volt kézenfekvő, és én nem is gondolkodtam másban. Itt ismét gyártás- és gyártmányfejlesztőként dolgoztam, de a komolyabb TMK munkák, gépek felújítása is feladataim közé tartozott. E cégen belül is épp akkor kezdődött a gázvezetés, s tervezőként ezzel ott akkor foglalkoztam először.

Volt a kazángyáron belül egy GMK békéscsabai központtal, ami később kiszövetkezetté alakult. Ennek én lettem helyi

vezetője, de nem hozta meg elvárásaimat, így '90-ben kiváltottam a vállalkozói engedélyt. Ettől kezdve önálló kivitelezőként folytattam a gázvezetést, ami városunkban már dinamikus fejlődött.

- És hogyan lett ebből műszaki bolt? Mert az eddig elmondottakból világosan látom, hogy minden lépésed logikusan épül az előzőre, akkor is kell valamiféle összefüggésnek lennie.

- Így igaz. Itt helyben, akkor viszonylag drágán lehetett gázkészülékeket kapni. Azért nyitottam meg első boltomat, ahol megbízóimnak kedvezőbb áron tudtam biztosítani azokat, s minden, a bevezetéshez szükséges, anyagot, kelléket. Azután magától adódott, miért ne lássam el ezekkel a többi kivitelező vállalkozót is. Arról, hogy több ilyen boltot nyissak, szinte már rákényszerített ez a személet, (amivel egyébként nem tudok maradéktalanul azonosulni, mert ez tipikusan nyugati, nagytőkés gondolkodás) mert minél nagyobb tételben vásárolok, annál kedvezményesebben kapom az árut. Hogy saját vásárlóimnak minél kedvezményesebben adhassak, nyitottam még boltot Túrkevéren, Dévaványán, Körösladányban is, mert ezeken a településeken is megkezdődött a gázvezetés, sőt egyet Esztergomban is. A boltokat nem állt szándékomban magamnak megtartani. A boltok vezetőivel megegyeztem, hogy amint elegendő tőkéjük lesz, átvehetik, átengedem nekik. Ehhez azzal járultam hozzá, hogy kezdettől fogva feleztem velük az árrést. Így ezek már nem is az én tulajdonaim.

- Ez nagyon humánus cselekedet volt.

- Azért persze nekem is maradt haszon. Ezt visszaforgatva jelenlegi üzletemben, jelentősösen bővíthettem az áruskálát.

- Mi minden kapható Nálad?

- Az egyik helyiségben gázkészülékek, fűtőtestek, s a gázvezetéshez szükséges kellékek, csövek, fittingek. Ezen kívül víz és szennyvízvezetéshez való csövek, és szerel-

vények, bojler, kád, mosdó, WC kagylók, csaptelepek, továbbá a villanyvezetéshez szükséges konnektorok, vezetékek és egyebek.

A másik helyiségben kerékpárok és tartozékai, háztartási gépek a kávéfőzőtől, és vasalótól a hűtőig, mosógépig. De található itt szórakoztató elektronika: Tv, videó stb.

- Ez valóban tiszteletre méltóan széles áruskála.

- Mondjuk úgy inkább, hogy viszonylag széles. Vásárlóim kereslete alakította így, s szerepe volt benne az észszerűségnek, sőt a szükségszerűségnek. Sokat adok arra, hogy vevőim elégedettek legyenek, megtalálják, amire szükségük van árban és minőségben. Legkeresettebb a közepes árfekvésű kategória, ezt is igyekszem szem előtt tartani.

- Elégedett ember vagy? Nincs benned nosztalgia a gépészet, a tervezés után?

- Így hozta az Élet. Ebből élek a családommal, bár korántsem olyan fényűzően, mint az egyesek gondolnák. Szerintem az átlagember színvonalán élek. Talán nagyobb lábon is élhetnék, ha a haszon jelentős részét nem forgatnám vissza áruba. De ha nem fejlesztenék állandóan, azt megsínylené az üzlet. Nosztalgia? De igen van. Alapvetően alkotó embernek tartom magam. Valahol, ha nem is terveimben, sokkal inkább álmaiban léteznek egy kis üzem, ahol gépeket fejlesztenék, terveznék. De ehhez óriási tőke kellene. A függőségi viszonyt mindig nehezen viseltem. Az önállóság nagyon fontos nekem, és ezt biztosítja a jelenlegi üzlet. Ha valaki el tudja fogadni, amit Isten mondott Ádámnak: „arcod verejtékével keresed kenyered“, akkor az boldog ember. Örökérvényű igazság: folyamatosan dolgozni kell, mert csak a munka teremthet jólétet.

- Akkor ehhez kívánok Neked jó egészséget!

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

ORVOSI TANÁCSOK

NÉHÁNY GONDOLAT A GYÓGYSZEREKRŐL

Szinte nincs olyan család, ahol ne lenne szükség több-kevesebb gyógyszerre. Az természetes, hogy a már ismert betegségekre jól bevált gyógyszereit mindenki rendszeresen beszerzi, de célszerű gondolnunk a váratlanul bekövetkező betegségekre, mint fejfájás, fogfájás, láz (különösen, ahol kisgyermek van a családban), kisebb sérülések, átmeneti hasmenés stb. Ezek gyors kezelése érdekében célszerű kisebb „házi patikát” kialakítanunk. Az ehhez szükséges gyógyszerek recept nélkül is beszerezhetők a gyógyszerárakban. **Összeállításához szívesen nyújtunk segítséget.**

Napiainkban a gyógyszerek reklámozása eddig ismeretlen méreteket öltött. Nem szabad kritikátlanul hinni a reklámoknak. Tudnunk kell, hogy a különböző (főként gazdasági) érdekből több olyan gyógyszer van forgalomban a recept nélkül beszerezhető gyógyszerek között is, melyek azonos hatóanyagot tartalmaznak. Erre jó példa a paracetamol nevű hatóanyag, mely kb. 30 különböző nevű gyógyszerben szerepel egymagában, vagy más hatóanyagokkal együtt. Csak az ismertebb neveket említem: Rubophen, Efferalgan paracetamid, Panadol, Neo-Citran, Coldrex, Saridon, Rhinival C, Miralgin, stb. Ezek esetleges együtt szedése a hatóanyag káros mellékhatását válthatja ki. Ennek elkerülésére célszerű a gyógyszert mindig az eredeti dobozában, a melléte lévő betegájékoztatóval együtt tárolni, mert erről később is leolvashatjuk a készítmény összetételét.

Egy gondolat a betegájékoztatóról. Mindenképp helyesnek tartom annak figyelmesebb átolvasását, de kérem, ne ijedjenek meg az abban felsorolt mellékhatásokról, mert nem jelenti azt, hogy valamennyit el kell szenvednünk. Tudnunk kell, hogy a forgalomba engedélyezett gyógyszereink szigorú ellenőrzésen esnek át. A tájékoztató feltünteti a valaha előfordult legkisebb mellékhatást is. Ismert tény, hogy az emberek szervezete, immunrendszere különbözőképpen reagál a gyógyszerekre is, ezért szerencsére csak ritkán fordul elő az, hogy mellékhatások miatt kell abbahagyni a gyógyszer szedését. Ha ez mégis bekövetkezik, orvoshoz kell fordulni.

A közelmúltban ismét bekövetkezett a gyógyszerek árrendezése. Ez egyrészt néhány forintos csökkenését, más részének növekedését jelentette, de a lényeges változás az, hogy a Társadalom Biztosító egyre kevesebb támogatást nyújt a gyógyszerek árához. Jó néhány esetben megszűnt a 90%-os támogatás, vagy éppen nem növelte a TB a támogatását a gyógyszer árának emelkedése árnyában. Bármelyik eset áll fenn, sajnos a betegnek kell többet fizetnie!

Bizonyára sok családban van fel nem használt gyógyszer, amiről talán azt sem tudják már felhasználható-e még és meddig. Kérem, hozzák be a gyógyszerárakba, lehetőleg délután, és szívesen adunk tanácsot a felmerülő kérdésekre.

UGRIN FRIGYESNÉ gyógyszerész, endrődi patika

Milleniumi békefutás

Minden második évben emberek milliói válnak részesévé annak a világméretű futásnak, amelynek célja a világbéke üzenetének közvetítése. Idén a millenniumra való tekintettel egész éven át tart, 1999. jan. 1-én indultak Lisszabonból, és december 31-én érkeznek Londonba. Európa 44 országában 22 ezer km-t futnak, hazánkban 1200 km-t. Olimpiai stílusú váltófutás, 16-an végig futják a távot, hozzájuk csatlakozhatnak felnőttek, gyerekek, futók, nem futók egy pár méteren, vagy akár sok kilométeren keresztül. Augusztus 3-án értek városunkba, és csatlakozott hozzájuk Gyomaendrőd - Dévaványa útvonalra **MAKÁR TAMÁS** és **KARSAI GÁBOR** tanuló. Végig futották a 15,5 km-es távot. Gratulálunk, és büszkéek vagyunk főinkre! Tamás (képünkön) elhatározta, hogy két év múlva már a magyar határon csatlakozik a Világbékefutás résztvevőjéhez.

Gy. É.

Beszélgetés ifj. Dógi János önkormányzati képviselővel, aki a cigány kisebbséget képviseli a testületben

Beszélgetésünkre azon jelentős eseményt követően került sor, ami a helyi cigányság életében augusztus 6.-án történt. Régi álma valósult meg a helyi Cigányság Önkormányzatának. Atadásra került a Cigány Kisebbség Közösségi Háza!

- *A házavatás mindig ünnepélyes esemény. Ilyenkor az ember gondolatai szabadon csapongnak, és a hétköznapok gondjai is fel-felrévednek. Így volt ez a beszélgetésünk során is. Vajon sikerül-e közösséggé kovácsolódnuk, összetartóbbak, szervezettebbek lesznek-e? Segít-e ebben a törekvésben a közösségi-ház?*

- Igen, - ez a határozott válasza ifj. Dógi Jánosnak. - Vannak már konkrét terveink, s ezek között szerepel a cigány kultur hagyomány felélesztése. A legközelebbi terv, ami már körvonalakban ki is alakult egy nyugdíjas és egy ifjúsági klub. Ezek működésébe, programjába többek között a hagyományörzés, a cigány-kultúra közkinccsé tétele mindenképp beletartozik. Ez a közösségi-ház otthona lehet és remélem lesz is ezen törekvéseink valóra váltásának.

- *Magyarországon a roma a legnagyobb kisebbség, az ország lakosságának 5-7%-a. A létszámuk meghaladja a többi kisebbség számát együttesen. Városunkban hogy alakulnak ezek a számok?*

- Az itt élő cigányság részaránya az országos átlag körüli, cca. a helyi lakosság 5%-a, 750-800 fő. A tavalyi októberi választások során 721 cigány kisebbségi önkormányzat létesült, majdnem 50%-kal több mint 94-ben. A számok alapján mérhető a siker! Nőtt a politikai képviseltünk.

- *Itt helyben milyen eredményei vannak a kisebbségi önkormányzatnak?*

- A tavalyi választások során valóban a cigányság részvétele alapján több parlamenti pártot maga mögött hagyott. Itt helyben az azóta eltelt időszak eredményeit sikeresebb tekintem, mert a város minden intézmény vezetőjével jó az együttműködésünk, a megyében, sőt országosan is „jegygyeznek” bennünket, ami abban is megnyilvánul, hogy kikérik a véleményünket a cigányságot érintő témákban. Konkrét eredményt is megnevezve, hát itt van a közösségi ház, amelynek létrehozásában vezető szerepe volt a kisebbségi önkormányzatunknak. Az idén már kétszer is voltunk pályázat előkészítésén, ami úgy működik, hogy az alapítványok a pályázati kiírás előtt összehívják az ország különböző részéről a kisebbség vezetőit, akiknek az ott lehangzott véleményét, igényét figyelembe véve határozzák meg a kiírás feltételeit. Ez is nagyon nagy eredmény!

- *Hát valóban ez életszerű, gyakorlatias eredmény. Közismert hogy az évszázadok során a cigányság körében elterjedt ősi foglalkozások részben a modernizáció miatt is, de kihalóban vannak. Ide sorolom még a cigányzenét is. Csak a mi kis településünket figyelembe véve, hány jó cigányzenekar, kitűnő primás volt még 30-40 éve is. Most meg alig lehet összehozni egy „bandára” valót. Sajnos a megváltozott életritmus, a „modern”-ség egyik jól érzékelhető átka ez a szomorú tény. Mi erről a véleménye?*

- Sajnos sok igazság van ebben a megállapításban. Már én magam sem ismerem a helyi hagyományokat, annyit tudok, hogy őseink birkanyírást, halászatot, no meg a cigány muzsikát művelték magas fokon. Szomorú tény, hogy ezek is leszálló ágban vannak, mondhatnám kihalóban. Persze, ez a folyamat nem az utóbbi tíz évben kezdődött, hanem jóval előbb. Jelenleg nem is látok arra reális esélyt, hogy pld a közeljövőben cigányzenekarok működjenek a városban. Csak a fiatalok tudják megállítani ezt a halódó folyamatot, úgy hogy zenélni is tanulnak. Mi minden segítségük meg akarunk adni a tanuló ifjúságnak és a feltételek részbeni biztosítására szolgál többek között ez a közösségi-ház is.

- *Véleményem szerint a cigányság sorsának mágikus pontja a tanulás! Minden cigánygyereknek tanulni kell! Befejezett iskolai végzettségűnek, szakmával rendelkezőnek kell lenni! Csak így képzelhető el, hogy saját önazonosságuk megőrzése mellett az etnikum is élhessen a felemelkedés lehetőségével, és értékeit fejleszthesse. E célok eléréséhez kívánunk, a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzatnak további jó munkát, gratulálunk a házavatáshoz, az eddig elért eredményeikhez. A helyi kereszténydemokraták nevében határozottan ígérhetem, hogy azon programjaik megvalósításában, amelyek identitásuk megőrzését, a cigányság felemelkedését szolgálják, szíves segítségükre állunk.*

Mottó: „Ahogyan a rész és az egész valamilyen értelemben azonosak, úgy ami az egészet megilleti, megilleti valamilyen értelemben a részt is.” (Aquinói Szent Tamás)

Cs-né Gyuricza Éva

SPORT

MEGVALÓSULT ÁLOM NB. II.-BEN A BARÁTSÁG!

1991 tavaszán a település sportkedvelő lakóinak kívánságára újrászerveződött a BARÁTSÁG SE. Bennünket, szervezőket is meglepett a teljesítmény, hogy most a bajnoki évad elteltével NB.II. osztályba jutott a az együttes. Nem mindennapi menetelés volt ez! Köszönet érte a sportolóknak, a nevelőknek és a lelkes közönségnek.

Az első évek dobogós helyei még érthetőnek tűntek. Hisz az idősebbek és a fiatalok szerencsés aránya valószínűsítette az előre rukkolást. Az igazi nagy próbák a megyei I. osztályban következtek be. Ezekben a sikerekben elévülhetetlen érdemeket szerzett **Kovács Lajos elnök** vezetése mellett működő elnökség. Köszönet azért, hogy 5 év óta „szuper” eredményeket produkáltak, fáradságot és anyagiakat nem sajnálva, mindent megtettek a sikerekért.

Igaz, egyesületünket sem kerülhette el a „piac” szelleme, de ez már nemcsak országos, de világjelenség.

Sajnáljuk, hogy éppen most, amikor kinyílt előttünk a reményen felüli lehetőség, egy csapatra való remek játékos távozott. Sajnáljuk őket: Tóth M. Sárosi, Brakszatorisz, a Nagy testvérek, Janis, Lévai Halász, Pisont távozását, kiknek neveit az elmúlt évadban sokszor olvashatták lapunkban, hisz oroszlánrészüket a csúcsraérésben.

Pedig, most az NB II.-ben az eddigi sikereket is túl kell szárnyalni, ha nem akarunk „returt” váltani. 1999. július 23-án tartott tisztújító közgyűlésen a kibővített és megerősített „rég-új” elnökség összetétele feljogosít, hogy szereplésünk az NB. II.-ben ne pünkösdi királyság legyen. Reméljük, hogy az augusztusban kezdődő bajnoki évben az új edző, a számos új játékos, és a remélhetőleg új nézőrek új sikerek, új győzelmek záloga lesz.

Az őszi szezon augusztus 7-én kezdődik, szombati ellenfelünk Eger. Majd **Monor**, Kunszentmárton, Jászberény, Borsod Volán, **Kiskőrös**, Rákospalota, **Hatvan**, Kalocsa, Gyula, **Kiskunfélegyháza**, Miskolc, **Kazincbarcika**, lesznek ellenfeleink. (A kiemelteknel vagyunk pályaválasztók.)

No, nem álmunk NB. I.-ről. De egy tisztas középmezőnyvel elégedettek lehetünk. Mindenki tudja, hogy 11 jó játékos még nem csapat! Több kell a sikerhez. A játékoskeret még alakulóban van. Reméljük, hogy a sikeres ifik közül néhányan beépülnek a csapatba!

Gratulálunk a Gyoma Fc-nek is. Bejutottak az NB III-ba! Az ő bajnokságuk sem ígérkezik diadalmenetnek.

Elmondhatjuk, hogy ennyi siker még nem jutott városunknak. A sikerekhez pedig továbbra is pénz, pénz, és pénz kell. A szponzorok felsorakoztatása nélkülözhetetlen.

Sok sportkörü tag kívánatos! Gratulálunk Gellai Imre alpolgármesternek, hogy a Barátság SE közgyűlése elnökké választotta.

Szurkoljunk együtt! Nöjünk fel az emelt szintű szórakozáshoz!
TEMPÓ BARÁTSÁG!

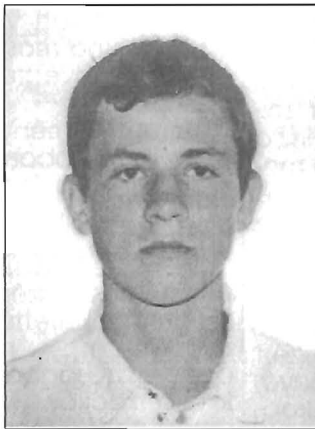
HAJRÁ GYOMA!

Az elnökség tagjai: Gellai Imre elnök, Kovács Lajos tiszteletbeli elnök, Gyuricza János technikai vezető, Polányi Zoltán szakosztály vezető, Szurovecz Istvánné gazd. vez., Fülöp Zoltán szakosztály vez. h., Bótos József, Hunya Péter, Jakus Imre, Katona László elnökségi tagok.

Számvizsgáló bizottság tagjai: Dinya Zoltán elnök, Gellai Gergely, Farkasinszki Lászlóné Kertes Mária

MÁRTON GÁBOR

GRATULÁLUNK PÉTER!

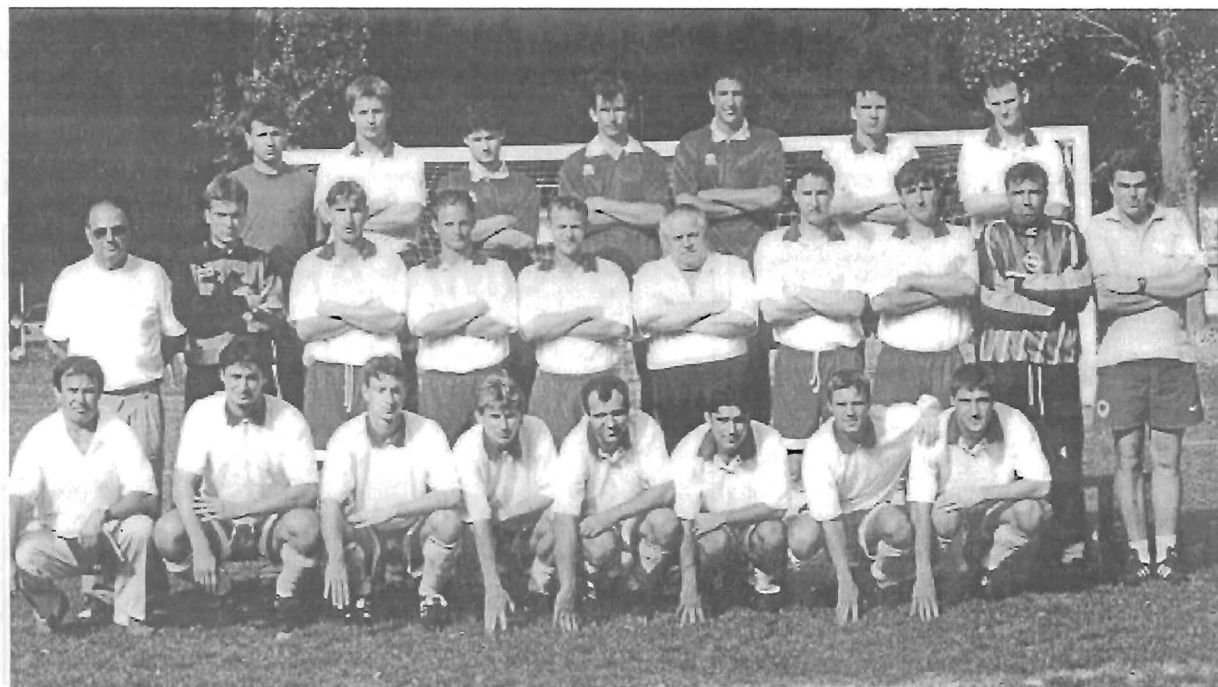

A Balaton-átúszás, mint tömegsport esemény idén is megrendezésre került. Nem kis büszkeséggel mondjuk el, hogy a 9000 résztvevő között ott volt városunk képviselője egy 15 éves diák **VÁRFI PÉTER**, aki az 5200 méteres távot a rekord eredménynek számító idő, 2 óra alatt tette meg. Gratulálunk! Még biztosan hallunk erről a tehetséges fiatalemberről, aki ősszel Békéscsabán kezdi középiskolai tanulmányait. Az esemény kapcsán érdemes visszatekinteni a Balaton-átúszás történetére, ami egy véletlen eseménnyel kezdődött 1787-ben. Egy angol báró balul sikerült csónakázása kényszerű úszóbravúrt eredményezett, a rozzant deszkaalkotmány a tó közepén süllyedni kezdett, a rémült ember „minden ruháját hirtelen lehányva a nyakából, elveti az evezőt is és kiugrik a fából...A báró a tó közepétől Füred partjai felé mindössze hat-hét kilométert úszott. A parthoz érve az ott sétáló előkelő társaságot udvarias angol szóval kérlelte, hoznának számára ruhát. Kérése azonban nem talált értő fülekre, így kénytelen volt amaz első ártatlan öltözetben kiszállni a sok piperés-ruhás gyülekezetben.

A szemérmes kisasszonykák szeméiket befedték, (Csak az árnyéktartón által az ujjok közt nézegették)” szól a korabeli tudósítás

Az első tervezett Balaton-átúszás 1880. aug. 29.-én történt, Siófok-Balatonfüred között, ahol 14 km-es a táv, ezt a 34 éves Szekrényessy Kálmán 6 óra 40 perc alatt teljesítette.

GY.É.

- Jó reggelt, álomszuszék-
ok! - köszönt be korán reggel
manónagyanyó a két kis
manógyerek Tipp és Topp
szobájába. - Ébredjétek, ma
nagy nap lesz. Hiszen tudjátok.
Nagyapó elvisz ma ben-
neteket a manóiskolába és
beírat az első osztályba.

A manóiskola ott állt Manófalva
kellős közepén, és a Bölcs Manó taní-
totta benne sokféle tudományra a
manónébulókat. Tipp egyáltalán
nem vágyott megismerkedni a tu-
dományokkal. Kipislogott a paplan
alól és morcosan dörmögte:

- Iskola! Minek az nekünk? Az óvo-
dában már mindent megtanultunk.
Még verset is tudok, meg rengeteg
éneket.

- Meg körjátékot is - kottyantotta
közbe Topp a kisebbik manócska-
nótázatok, de ha felnőtök, mindez
semmit érő lesz. Meg kell tanulnotok
betűt vetni, -- Hiszen tudom én - mo-
solygott nagyanyó, - szerettem is
hallgatni, amikor annyit nótázatok,
de meg kell tanulnotok valamennyi
mesét. Látjátok nagyapó már mi-
lyen öreg, mégis mindig tanul. Hisz a
gyerekek egyre újabb és újabb me-
séket kérnek. Csak az tudja kirakni a
szép színes kockákból, aki mindazo-
kat megismerte.

- Hiszen az nem is nehéz! - bizony-
kodott Tipp. - Ha engednétek, én is ki
tudnám rakni!

- Csak az kellene! - ijedezett
nagyanyó. - Mit szólna tündéryanó,
ha összekevernéd a sok drága koc-
kát?

Nagyanyó szigorúnak akart lát-
szani, de Tipp tudta, hogy egy kis hí-
zelgéssel sok mindent elérhet.
Odabújt hozzá és duruzsolva így
szólt:

- Édes-kedves nagymamikám!
Engedd csak egyszer, hogy megmu-
tassam mit tudok. Ha sikerül nagy-
apó sem fog haragudni. Ugye
megengeded?

- Nem bánom, na - engedett vé-
gül nagyanyó - csak aztán baj ne le-
gyen belőle!

- Megbízhatok bennem nagyma-
ma! - húzta ki magát Tipp - én még
mindig jól csináltam mindent, ami-
hez hozzáfogtam. Nem igaz Topp?

Mária néni meséi

Tipp és Topp, a két kis mesemanó

II. rész

- Hát, ami azt illeti... - tétovázott
Topp, mert még nagyon is jól emlé-
kezett a Csipet manó játékautójára.
Amikor elromlott Tipp azt állította,
hogy meg tudja javítani. Hozzá is fo-
gott, de nem maradt más az egész-
ből, mint néhány pörgettyű, ami a
felhúzó szerkezetből kikerült. Az autó
mehegett a szeméttbe. Na és a Totyi
órája! Arra jobb nem gondolni! Kicsit
sietett ugyan, de azért remek ki óra
volt, amíg Tipp be nem állította. Ak-
kor aztán nem sietett többé. Olyan
engedelmesen megállt, hogy még
az öreg órás bácsi sem tudta többé
megindítani. Hanem azért a világért
sem árulkodott volna Tippre. Gon-
dolta, hátha most nagyobb szeren-
csével jár. Elvégre a vak tyúk is talál
szemet.

Ebben reménykedett nagyanyó
is, no meg abban is, hogy nagyapó
délután ügyis új mesét készít majd,
addig hadd teljen kedve a két kis mi-
hasznának.

A meseszoba, ahova beléptek,
csodálatosan szép volt. Ismerős me-
sefigurák díszítették a falakat, a sző-
nyegen meg tarka
össze-visszáságban hevertek a nagy
kirakó kockák. Mindegyik oldalán
egy darabka mese. Bizony jól kellett
ismernie annak valamennyit, aki
hiba nélkül ki akarta rakni.

Tipp azonban, úgy látszik, csep-
pet sem aggódott. Fontoskodva
utasította el Toppot, hogy adogassa
csak kézhez a mesekellékeket!

Ment is a munka, mint a karika-
csapás. Látni ugyan nem lehetett,
hogy mit ábrázol a kép, de Tipp már
előre tudta, hogy csodálatosan szép
lesz.

- Csak nagyapátok meg ne tud-
ja! - csóválta a fejét nagyanyó.

- Már hogyan tudná meg! - méltatlankodott Tipp - Hiszen csak észre-
veszi, hogy nem az ő meséjét viszik el
az álomtündérek, hogy azokat éjje-

lente az álmodó
gyermeknek forgassák.

Nagyanyó, mintha egy
picit kuncogott volna, de le-
het, hogy nem is olyan picit.
Az lenne csak ribillió, ha való-
ban úgy lenne! Az még
álomnak is rossz!

SÜSS FEL NAP

Vihar tombol,
Pusztít, rombol,
Recseg, ropog!
Rajta fészek,
Rigó háza,
Benne négy kis
Fiókája.

Szél zúg zordan,
S a záporban
Sírnak, fáznak.
Becsurog a rigó háza,
Süss fel nap a
Fiókákra!

A NYÁR

Kenderfű, kokojsza,
Kökörccsin meg kontyvirág,
Fodormenta macskamenta,
Csupa virág a világ!

Csupa virág, csupa napfény,
Csupa öröm, csupa dal!
Atúsztam a kis patakot,
Ez aztán a diadal!

HA NAP RAGYOG

Nap ragyog a világra,
Fűre, fára, virágra.
Melegét a kertek kéri,
Cukros gyümölcs attól érik.

Melegét a patak issza,
Páraszemként adja vissza,
Melegét a bogár várja,
Szárnyát a fény felé tárja.

Melegét, a fényét, árnyát,
Csöndes esők szivárványát,
Várja, várja fű és virág,
Ha nap ragyog, víg a világ.

A mesét és a verseket írta:
IVÁNYI MÁRIA

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út
21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő
mészoltó telepét a hozzá tartozó mészoltó géppel, vasbeton
égetett- és oltott mészolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon
számokon.

GYOMAFARM Kft.
GAZDA ÁRUHÁZ

A Penny Market mellett

06-66-386-359

GAZDABOLT

Endrődön az Apponyi u.3. alatt

Olcsó műanyagárak, mosó és mosogatószer-
nagy választékban.

JÁTSZÓHÁZ A SELYEM ÚTI ÓVODÁBAN

Az I. sz. Napköziotthonos Óvoda és a Városi Családsegítő Központ játszóházat szervezett a Selyem úti óvodában, június 28-tól július 2-ig délelőttként. A játszóházba változó létszámmal jöttek gyermekek, volt, amikor az ottani óvodásokkal együtt 40-50-en voltak. Minden napra igyekeztünk különböző érdekes programokat kitalálni.

Hétfőn, origami hajtogatásban vettek részt. Gyönyörű állatokat, virágokat és egyéb műveket készítettek papírokból.

Kedden, só-liszt gyurmából díszeket készítettek, melyeket sütőben kiszáritot-

tunk, és rafiára fűztünk, így nyakukba akaszthatták és haza is vihették.

Szerdán, a nap a festésé volt, hatalmas csomagolópapírra és kisebb rajzlapokra kerültek a művek, melyeket kötéllel szárítottunk meg.

Csütörtökön, kissé hűvösebbre fordult az idő, aminek örültünk, mivel erre a napra sport délelőttöt szerveztünk, ahol a gyermekek versenyeken vettek részt.

Pénteken, mézeskalácsot süttünk Szondáné Zsuzsi segítségével, aki előző nap már begyúrta a tésztát, így a kis ka-

lácsokat már csak nyújtani és formázni kellett. A dajka nénik kisütötték, amit a gyermekek jóízűen elfogyasztottak.

Mindenki nagyon jól érezte magát, ezért a programot szeretnénk rendszeresen, minden évben megszervezni. Ezúton mondunk köszönetet a Siker GMK-nak, akik minden nap elláttak bennünket friss péksüteményekkel és a Color Shopnak, akik írószerekkel, papírral járultak hozzá a játszóház megrendezéséhez.

A Selyem úti Óvoda és a Városi Családsegítő Központ munkatársai

ÁTADTÁK A CIGÁNY KISEBBSÉG KÖZÖSSÉGI HÁZÁT

Augusztus 6.-án a helyi Cigány kisebbségi Önkormányzat ünnepelésre hívta az országos, a megyei Cigány Önkormányzat képviselőit, és a helyi Önkormányzat és intézmény vezetőit, és más vendégeket. Ünnepélyes keretek között átadásra került a Közösségi Ház, amely az átalakítás után igen impozáns belső terű lett. Az ünnepi beszédekből Uhrin Anikó óvónő gondolataiból idézünk, aki a cigány lakosság nevében szól: „Kedves Alapítók, létrehozók, Adományozók! Isten áldja meg mindnyájukat, életüket. Kívánjuk az itt munkálkodóknak, hogy legyen erejük, kitartásuk a feladataikat a legjobb tudásuk szerint, mindenki meglegedésére végezni. Köszönet illeti a Gyomaendrődi Önkormányzatot, a Kisebbségi Önkormányzatot, akiktől a nemes gondolat származott, és mindazoknak köszönet, akik segítők voltak az ügynek anyagiakban, és erkölcsiükben is megerősítést adva. Név szerint is köszönet illeti id. Dógi Jánosné Erzsikét, aki időt, fáradságot nem kímélve áldozatos munkával szervezte, végezte az itt folyó munkát. Szép és élő példája ez annak a ma sajnos gyakran elfeledni látszó tanításnak, amely a kisebb, a gyengébb megsegítéséről szól. Hiszen a kisebbség életében igen

nagy előrelépést jelent, hogy saját kultúrájuknak, érdeklődésüknek megfelelő rendezvényeiknek saját maguk adhatnak otthont, megteremtve ezáltal annak sajátos jellemző arculatát.

... A Közösségi Ház valóban otthont jelentsen a beilleszkedni, tanulni, lélekben épülni vágyó fiatalabb és idősebb korosztály számára egyaránt. A közös kultúra, a nyelv, a szokások ismerete, - amelyeket ma már talán csak az idősebbek őriznek - ezek átadása, erősítse bennünk az egy töről fakadtság, az összetartozás érzését. A fiatalokban az új ismeretek rendszerezését, s ezáltal segítsen megtalálni, elfoglalni helyünket a világban...”

Versekkel, élő cigányzenével, és a tánccra perdülő fiatalok adhoc műsorával került felavatásra Cigány Közösségi Ház. A Domszögön pohárköszöntőt mondott id. Dógi János, a helyi CÖK elnöke. Az endrődi specialitású csigalevest és birkapörköltet élő cigányzene mellett fogyaszthatták az ünnepelők. A régen hallott gyönyörű cigányzenéért köszönet Puj Ferenc primásnak, és a „banda” azaz a zenekar többi tagjának.

CS-né Gy. É.

A Fő út 80 sz. alatti Közösségi Házban

lfj. Dógi János beszél

Puj Ferenc primás és zenekara muzsikál

Vannak még örök értékek...

Beszélgetés a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola új igazgatójával

1999 nyarán új vezetőt kapott a gyomaendrői Szent Gellért Katolikus Általános Iskola. Gyulay Endre Szeged-Csanád egyházmegye püspöke Harmath József matematika – ének-zene szakos tanárt nevezte ki az iskola igazgatójának, elismerve Kiss Pálné eddigi igazgató múlthatatlan érdemeit, aki kissé megfáradva, már nem akart az új tanévre ilyen nehéz tisztséget vállalni.

- *Mióta tanít? - indítom a beszélgetést az új igazgatóval.*

- A diplomámat 1992-ben kaptam meg a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, azóta tanítok. Bár, ha jól meggondolom, amióta az eszemet tudom, mindig is tanár szerettem volna lenni, valójában már kisgyermekként is tanítottam: kis első osztályos koromban, a szünetekben sorba állítottam az osztálytársaimat, mint egy kórust, és énekeltettem őket, miközben én vezényeltem.

- *A zene jelentős szerepet játszik életében?*

- Igen, a zene szeretetét már az anyatejmel magamba szívtam, édesanyám, nagymamám, az egész család szeret énekelni. Szüleim elmondása szerint, mikor még kisgyermekként beszélni sem tudtam, csak sírással jeleztem, hogy mit akarok, de ha valaki körülöttem elkezdett énekelni, azonnal abbahagytam a sírást, s „csupa fülként“ teljes odaadással a zenére figyeltem, és megszűnt létezni minden más körülöttem. A zene olyan létszükségletemmé vált, hogy még első osztályos sem voltam, mikor szüleimet kézen fogva elhúztam a zeneiskola tanévnitőjára, hogy írassanak be a zongora tanszakra. 16 évet tanultam zongorázni.

A főiskola kórusát és zenekarát vezényelve, nagy lehetőség volt számomra, hogy karnagy ambícióimat kipróbáljam. Tanáraim biztatására a főiskola elvégzése után továbbtanultam a Zeneakadémián, ahol karnagy diplomát szereztem. Csodálatos út ez: a szülői ház népdalaitól az akadémián vezényelt Kodály Te Deumig. Rajtam is bizonyosodott, hogy Kodály-nak igaza van, mikor azt mondja a gyermek nevelését születése előtt kilenc hónappal kell kezdeni.

- Amit a szülői háztól és tanáraitól kaptam, azt látom sikerül átadni növendékeimnek is, ezt bizonyítják a gyerekekkel elért eddigi eredmények is.

- 1998-ban az országos „Játszunk Operát“ c. zeneműveltségi versenyt nyertük meg, melyet a Bartók Rádió is közvetített, igen sok felkészülés vezetett tanítványaimat idáig. Jól eső érzés a tanár számára, ha növendékei a kötelező órák után is szeretnek tanulni tőle. Fontos, hogy a gyermek az iskolában „emberére találjon“ a tanárban, példa legyen előtte, s ez a példa segítsen az ő tehetségének kibontakoztatásában. Bármit csináltam tanári pályám során, azt mindig lelkesedéssel tettem. Ha egy tanár nem tud lelkesedni az iránt, amit át akar adni tanítványainak, hanem csak úgy kötelességből csinálja, azt a gyerekek megérik, és nem fogadják el tőle. Nagy szükség van lelkes pedagógusokra, akik valóban elhívást éreznek a tanári pályára, mért csak a hivatásukat szeretők tudják a gyermeket a „tudás asztala“ mellé meghívni. Don Bosco is azt mondja: a nevelés a szív dolga. Talán ennek a nevelésnek köszönhetően értek el tanítványaim szép eredményeket megyei és országos matematika, illetve zenei versenyeken.

- *Hogyan jellemezné az ön által elképzelt iskola szellemiségét?*

- Egy Augustinus idézettel próbáltam megfogalmazni kollégáim és magam számára, hogy mit szeretnék: „Lényeges dolgokban egység, a vitathatókban szeretet.“

Lényeges dolognak tartom, hogy értékközvetítő legyen az iskola. A pedagógusoknak tisztában kell lenniük azzal, hogy mik az örök értékek. Ha pedagógusban is kétségek vannak - hogy az-e az ér-

ték, amit sokan képviselnek, vagy ami úgy fogalmazódik meg a társadalomban: mi most ezt tartjuk értéknek, de lehet, hogy tíz év múlva egészen mások lesznek az értékek - és a pedagógus sem hisz abban, hogy az iskola értékközvetítő intézmény, akkor a lényeges dolgokban hiányzik az egység. A másik fontos vezérlő elv: ragyogó tisztaságú pedagógus egyéniségek kelljenek, akik hiteles személyiségükkel vezetik az embereket. A tanár kiváló szakmai felkészültsége az alapja, hogy megragadni és elragadni tudja a rábízottak szellemét.

A következő lényeges elv a személyiségközpontúság, ami azt jelenti, hogy ne csak az iskola dolgozóit, hanem minden tanulót is név szerint ismerjek. A tanároknak a gyerekek képességeiket, adottságait is jól kell ismerniük, sőt még azt is tudniuk kell, mik lehetnének a rájuk bízottakból. Már Szókratész is abból indult ki, hogy az ember egyszeri, pótolhatatlan, és ez a keresztény szellemiségnek az alapja.

Lényeges dolog még, hogy az iskola szeretetközösség legyen. „Csak feltétel nélküli szeretetben, személyes példa vonzásában, abszolút értékek erőterében növekedhet az ember.“ - mondja Don Bosco. A nevelő szeretete, ami a tanításán keresztül nyilvánul meg, szeretetet ébreszt a neveltben is. Az, aki tudja, hogy szeretik, viszonszeret, és az, akit szeretnek, elér mindent.

- *Hogyan szeretné megvalósítani a nevelést az iskolában?*

A nevelés nem az iskolában történik elsődlegesen, hanem a családban. Én a családot szeretném támogatni azzal, hogy a szülőknek olyan programokat szervezünk, ahol segítséget kapnak gyermekük neveléséhez. Az iskola a szülővel együtt egyetértésben érhet el valamit. Növekedvén nevelünk, ezért a szülői hivatásban is növekedni kell, hogy jó szülők legyünk. A mi erőnk erkölcsi erő. A hittanórák, az osztályfőnöki órák, a diákmisszió állandó morális állásfoglalásra ösztönzik tanítványainkat. A személyes Isten-kapcsolat élményére való ráéreztetés ugyanis a legtöbb, amit a nevelő elérhet tanítványainál.

Amíg a gyertyát is egy másik égő gyertyáról gyújtják meg, úgy a gyerekek hitét is a felnőttek hitének kell lángra gyújtania. Én „égő gyertya szeretnék lenni.“

Ebben segítse az Isten!

Iványi László

Tródmái oldal

„MEGVAGYUNK, TESTVÉR!

(Részlet, TÍMÁR MÁTÉ: HAZAI HARANGSZÓ c.
1979-ben megjelent novellájából)

Pár lépésnyire őszi szerelmű macskák miaúzzák a világ legborzalmasabb szerelmi vallomását. A kultúrház kapualjában szomorúság szoprán: Engem nem versz át többször, Géza! - aminek mégis csókba csendül a vége. De én már nem fejtegetem a titkát, mert lélekben az ifjabbik bátyám kapukilincsén kalamolok, ahová Laci Moszkvicsán kurtul-gyorsul majd az út. És az Eszterkéen is persze, a feleségéén. Ezt azonban csak azokért mondom, akik nem ismerik ezt a Körösmartról átszarmazott házaspárt, melyet sokkalta inkább, mint a nemzetiszínű vállszalag, a kultúra hurkol össze, legalább tíz esztendeje. Az öles-mázsás Laci tanácsi kultúrmindezen, Eszterke könyvtáros, a levelező bölcsészdiploma legkevesebb hamincezer kilométerével, s talán nem is csak a legjobb, hanem a legrégebbi barátaim sorába tartoznak. Még a születésük előtti időkből. Lacinak már a dédnagyanyját is ismertem a polyákhalmi tanyákról, amikor még kaszára sem kapott az apja. Az Eszteré jósolta meg tizenévesen, a ligeti gyepen, hogy: Hamarabb lehet belőled Petőfi Sándor, mint az ÉTK labdarúgócsapatánál labdaszedő. S ilyen előzmények után a gyermekeik akkor sem fordultak háttal hozzám, amikor a szüleimhez is az éjszakai homályba lopakodtam hazá...

Vajon lehet-e, szabad-e viszonzatlanul hagyni ekkora vállalást!

A szőke-karcsú Eszterke s a hatalmas Laci alapítók a besenyszegi vásártér lakótelepén. Szívük másik felével azonban „vacerok”, és példásan türelmesek, mert legalább két órája várnak. Kávával, süteménnyel, a besenyszegi Bajcsy-Zsilinszky-hívséges Rácz Lajos bátyám üdvözlétével, meg a póhalmi olvasó asszony üzenetével, mikor látogatom meg őket, odakint a „pósáros” tanyai világban. De mindezeknél hatalmasabban azzal, amit csak a szemük kérdez: Mire végeztem Zsigánál, Kneréknél, a Győzelemnél, s főleg önmagamban, abban a nagy közös ügyben, ami mindennapjaink kenyere-sója!...

Ők és a hozzájuk hasonlóak a tollforgatók gyalogapostolkodását a nyolcadik szentségnek vélik. S ezért hát a jóreményt hamvazom rájuk, amiért akkor sem fellebbez a lélek, ha valóra válását sajnálatosan elodáznák a fukarabb markú tények.

Mindezeket azonban már a kocsiiban sejtelmeskedem a fülökbe a német templom és a vasúti sorompó között, el a körösmarti cipészek csupa-neon üzeme mellett a sortüzes Tiborc hétkoporsós szobra előtt, s megfűszerezve azzal, hogy immár a jelek szerint „elfogadott” a hazám. Egyre többször hívnak erre felé, elhiszik, hogy a dicséretet - olcsó szeretet, az az igazi, mely megmorogva is vállal, s a bíráló szavakat tudóre szívni ugyan könnyebb, de leszámítolni sokkalta hasznosabb. Ha leírjuk, ha kimondjuk, ha csak úgy belesóhajtozunk a lombfésülő őszi szélbe...

Eszterke és Laci egyet is értenek ezzel, ahogy ifjabbik bátyám, aki a tűzszekeres próféta nevét hordozza, az ablakon is kihajol egyetlen üvegkocogtatásért:

- Ha nem tudnám a helyét, azt hinném, hogy a Hazug utcában születettél - mondja mosolygós korholással - hiszen hat órára vártalak! - Laciék csak ezután érdemlik a magukét: - Jóestét kívánok! Köszönöm, hogy hazahozták!

A képemyőn a néprajzprofesszor ismerős arca, az asztalon vacsora, bor, szódavíz, a sarokban a kicsi Lacika a nagyanyja hóna alatt, s bennem büntudat: tudom, hogy hajnalban megint háromkor kél a gazda! Pedig a fáradtságának nyoma se rajta, miként a beszélgetés barázdahúzó indításából kiderül, habár ez csak irányt hasít a többinek.

- Hogy éltek bátyám!
- Megvagyunk, testvér!

- Már engedelmet, hogy egy kicsikét elmaradtam.

- Nem először, nem is utoljára...

- Tudod, hogy van ilyenkor!

- Minket nem kell, engeszteljük meg inkább az asztalt!

Tempósan falatozunk. Angyikám felszolgál. Lacika úgy les ki a takaró alól, akár a csepp fecskék a fészek peremén. Én pedig tisztetem a régi, családi szokást, hogy amikor eszünk - hallgatunk. Legalább kívül-bévil szemrevételezhetem a bátyám, akivel tudatos létezésem szinte félszázada közös.

Jégtörő Mátyáskor beszegte a hatvanat, amiből egyetlen beretválkozásért letagadhatna tízet, ha az életrajzából három regényre is futná. Könnyel, vérrel, örökös újrakezdéssel. Korosztálya az országgyarapító nemzedék, s a tanyalako röghözkötöttséget kényszerűségből a veszedelmes „világjárással” cserélte fel. Alig túl az újonc-időn, irány Kassa, majd Munkács, Kolozsvár, a „hideg napok” Ujvidéken - s kurta leszerelések közjátékaival -, Ukrajna, Don-kanyar, előre-hátra, a vaskereszt vagy korhadt fakereszt reményében, jó esetben a hadifogoly lágerig. Bátyusom ezt az utolsó felvonást okos ösztönrel elkerülte, mert idejében hazaszökött, hogy a németek ellen is felvarrhassa a csillagokat. Hát így felel: Megvagyunk, testvér! - ez aranyfedeztetével a sorsnak, legalább ötször annyi fedezet nála, mint másnál. De folytatásában is. Párhobas előrölkezdés, csendes, gyarapodgatás, aratógépes, traktoros álmok. Be a szövetségzetbe, ki a szövetségzetből. Tanyabontás. Földhagyó gyermekek...

- Mi az tán kenyeredbe vágott a tyúk! - kérdezi, miközben bekatintja a bicskáját, s fogja az üveget.

- Semmi, semmi...

- Valaki megint megugattot!

- Dehogy. Arra gondoltam, mi lesz veletek, ha eljön az obsit, és megnémul a vekkeróra!

Az üveg szája a poharakét csókolja, míg nekem szinte tiszta bort, magának majd teljesen szódavizet töltöget.

- Hát attól igazán ne félj, hogy megmacskásodik a lábam - feleli cinkos mosoly kíséretében. - Majd hízlalगतok, kapálok, permetezem a kertet, segíték gyerekeknek, és turbékolगतunk a párommal, mint az öreg galambok.

Angyikám csendes, szelíd mosollyal néz bennünket. Időnként bólogat, lepisszegi Lacikát, ha túl hangosan csühög a három gyufásdobozból összecémázott vonatnak. Szerinte ez az illendő asszonyi magatartás, ha az emberek beszélgetnek

- És a közös!

- Majd elvállik...

S ezután két ásítás között kérdezi:

- És ti mire végeztétek a napot!

A két szomszédvár egyesülésére gondol, ami már az istállóban is téma, s a maga portáján helyesli, mert amikor a frigyét az idő hatáskörébe utaltnám, szinte helyettem felel.

- Ezek a mai fiatalok már másfajta népek, mint mi. Nem akarnak falusiak lenni. Jobblétet, fürdőszobát, színházat, fizetősebb, de nem igavonó munkát követelnek, és igazuk van...

- Úgy gondolod!

- El is kergetik a vágyaik lepkéjét Pestig, Csabáig, Debrecenig, és aki egyszer elmegy, az sohanapján jön vissza. Ha meg a pillangójukat idecsabóljátok a közös rétre, legalább az marad itthon, akinek még csak ezután nő bele a kalapba a feje.

- És ez nektek is jobb lesz, bátyám!

- Persze, hogy jobb lesz. Így előbb-utóbb aggmenhely lesz ez a falu.

- Ezt gondolják a tanyáról frissen beköltözöttek is!

- Azt hiszed, van az Uristennek annyi földje, amennyiért visszaköltöznének! Ki olyan magabarma, hogy ne szeretné jobban a vilányt, mint a petróslámát! A falicsapot, mint a gémeskutat! A betonjárdát, mint a térdig érő sarat!...

- Mindenki felfelé törekszik! Még a földi féreg is, ha a dér csipkeddi.

- Én is ezen a hiten vagyok bátyus!

A szobában új heverő, stílbutor, olajkályha, televízió. A másikban egyelőre megtűrik a banyakemencét, és a falakon néhány örökölt szentkép pecsételi az angyikám eleven hitét...

- Mindenképpen elmegy reggel!

- Esik, vagy fúj, az utasnak menni kell!

- Egyszer már elakadhatna az a vonat...

Légzése apró horkolásba mélyül, s úgy alszik el, mint aki félfüllel máris azt az éjszakafelező vekkerszót hallja...

Jóéjszakát!

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Závada Pál: JADVIGA PÁRNÁJA

Osztatni András 1915. február 5-én nősülése előtti napon kezdi feljegyzési könyvecskéjét írni. Naplójában nemcsak a kisebbségi kisváros mindennapjairól, hanem a történelem sorsfordító hatásairól is beszámol. Legfontosabb témája azonban: a varázslatos, titokzatos Palkovits Mária Jadviga és az ő közös, szenvedélyes élete, amelyről megkapó szemérmes őszinteséggel mesél.

A leghitelesebb, bensőséges beszámoló rengeteg kétséget tár fel a házaspár különös kapcsolatáról, amely már azzal megkezdődik, hogy korábban a főhős édesapja (Apovka) önkéntes nevelőapjává vált a korán árvaságra jutott Jadvigának. Elképzelhető, a naplóból megismerhető, milyen megdöbbentő cselekedet volt ez egy nős, családos ember részéről. Sorsuk tehát egészen kiskoruktól összefonódik, de kapcsolatuk sohasem válik teljessé.

Együtt-, s néha bizony különélésükről is szólnak a férj, Osztatni András (Ondriskó) naplószerű feljegyzései. Szinte esketésük pillanatától kezdve gyanakszik, kétségek gyötrik. Később is egyre kellemetlenebb történésekkel, a múltból, de a jelenből is előbukkanó titkokkal, s magával a szépséges, rejtélyes Jadvigával kell megküzdenie. Szünet neveltetése, saját szegénylőssége korlátaitól, hiszen egyszer sem kerül sor őszinte, mindent feltáró beszélgetésre közte és Jadviga között.

Kétségek, félelmek, értetlenség: vajon osztotta-e valakivel párnáját Jadviga, s ha igen kivel? S időnként férjével miért nem osztja? Ondriskó bejegyzései arról számolnak be, hogy kapcsolatuk az idő múlásával nemhogy tisztulni látszana, még inkább bonyolultabbá válik. Nem segít a homály eloszlatásában Jadviga sem, aki pedig fellelvén férje írásait, nem csak rendszeres olvasójává válik, hanem társszerzője is lesz. A naplót érdekes feljegyzésekkel gyarapítja közös gyermekük Miso születése, növekedése is. Fiuk felnöve szintén olvasójává válik szülei különös irományának. Természetesen nem állja meg, hogy kommentálja a történetet, ne tegyen ő is újabb bejegyzéseket, s végül sajátkezü hozzátoldást.

Apovka és Jadviga különös kapcsolatát az olvasónak kell a regényből megfejtenie. Mintahogyan azt is, milyen viszony köti Jadvigát egy bizonyos ügyvédbojtárhoz, s azt Osztatni Misóhoz.

szórakozást, de üdítő irodalmi élményt nyújt olvasójának Závada Pál műve.

Osztatni András naplója, főként azok a részek, amelyekben visszaemlékezik régebbi dolgokra, személyekre, történésekre, még rengeteg "tót" kiszólást (természetesen magyar nyelvű lábjegyzetekkel) tartalmaz. Felesége és fia írásaiban már csak elvétve találjuk ezeket. Talán utalás ez arra, hogy egy kisebbségi nemzet alig több mint egy emberöltő alatt (a napló a '90-es években ér véget) mennyit veszíthet nyelvi kultúrájából?

***

Závada Pál 1954-ben született Tótkomlóson, s 1997-ben megjelent harmadik könyve "Jadviga párnája" címmel, mely az utóbbi évek legnagyobb, legmeglepőbb, legzajosabb, kortárs magyar irodalmi sikere. 1999-ben már a negyedik kiadást is megélte (a Magvető Kiadó gondozásában, a gyomai Kner Nyomda nyomtatásában), s már a regényből készült film is az utómunkálatoknál tart.

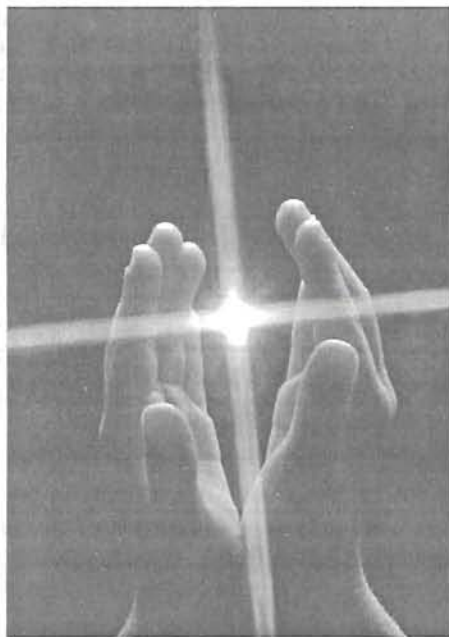
***

DÉLALFÖLDI KERÉKPÁRTÚRÁK

címmel remek könyv jelent meg a "Bringás könyvek" sorozatban. Útvonalterkép mellékletével ellátva, az Alsó- és Közép-Tisza mentén valamint a Körösök vidékéről 20 túra-útvonalat ismertet. Minden túrához rövid útvonal-ismertetés, a látnivalók leírása, nagyobb városok térképe, sok színes fotó és rendkívüli sokrétű, mindenre kiterjedő hasznos tudnivaló felsorolása tartozik. Helyenként olyan túravázlatokkal is megismertet, amelyek folyó menti gátakon, természetvédelmi területeken is vezetnek.

A KÖNYVEKET A RÓZSAHEGYI KÖNYVTÁR
AJÁNlja AZ ÉRDEKLŐDŐ OLVASÓK
FIGYELMÉBE.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

AMBRÓZI MIHÁLYNÉ FARKAS PIROSKA, aki a Sugár út 51. sz. alatt lakott, július 14-én, 48 éves korában, rövid szenvedés után magához szólította az Úr. Temetése július 21-én volt. Gyászolják: férje, két gyermeke, édesanyja, a rokonok és ismerősök.

BRAUN MÁTYÁS, aki a Toronyi út 19-ben lakott július 4-én hosszas betegség után 79 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyászolják a rokonság és az ismerősök.

CSAPÓ GÁBORNÉ, aki a Körgeát utca 2/6-ban élt, váratlanul, július 10-én 61 éves korában elhunyt. Temetése hamvasztás után lesz. Gyászolják: Férje, családja, és a rokonok.

DENGI IMRE, Petőfi utca 24-ben élt, rövid szenvedés után 95 éves korában július 6-án nyugodt lélekkel megtért Teremtőjéhez. Temetése július 8-án volt. Gyászolják: leánya és veje, két unokája, négy dédunokája, a rokonság és az ismerősök.

GYURCZÓ GYÖRGY, aki a Zrínyi M. u. 30-ban élt, július 1-én rövid szenvedés után, 87 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetésére július 5-én került sor. Gyászolják: felesége, leánya, unokái, dédunokái és a rokonság.

KISS JÁNOSNÉ PÓLUS TERÉZ, aki a Dózsa György út 21-ben lakott, július 7-én 84 éves korában, hosszú szenvedés után eltávozott az örökkévalóságba. Temetése július 14-én volt. Gyászolják: fia, menyje, unokája, a rokonság és az ismerősök.

KNAPCSEK JENŐ, hunyai lakos, a Kossuth úton, rövid szenvedés után 69 éves korában, július 9-én elköltözött az élők sorából. Temetése július 21-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke, unokái és a rokonok.

KURILLA KÁROLY, aki a Kodály utca 2. sz. alatt élt, július 10-én 69 éves korában, rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése július 14-én volt. Gyászolják: Felesége, gyermekei, unokái, testvérei, a rokonok és a barátok.

kái, testvérei, a rokonok és a barátok.

MÉSZÁROS ISTVÁNNÉ HARNOS MARGIT, aki a Könyves Kálmán u.11-ben lakott, július 22-én hosszú szenvedés után 78 éves korában magához szólította az Úr. Temetése júliusban volt. Gyászolják: 4 gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

SÓCZÓ VENDEL, aki a Sugár út 68-ban élt, rövid szenvedés után július 17-én, 61 éves korában elhunyt. Temetésére július 22-én került sor. Gyászolják: édesanyja, fia, a rokonok és az ismerősök.

UHRIN JÁNOSNÉ UHRIN ANNA, aki a Tamási Áron utca 37. sz. alatt lakott, hosszú szenvedés után 75 éves korában, június 19-én elköltözött az élők sorából. Temetése június 29-én volt. Gyászolják: férje, két gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

VARGA LÁSZLÓNÉ BAGÓ JOLÁN, aki a Mester utca 15. sz. alatt élt, június 28-án hosszú betegség után, 67 éves korában magához szólította az Úr. Temetése június 30-án volt. Gyászolják: férje, gyermeke, két unokája és családja, a rokonság és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

*Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301*

GYERMEKCIPŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

ELŐKÉSZÜLETEK A SZŐLŐ SZÜRETELÉSÉHEZ

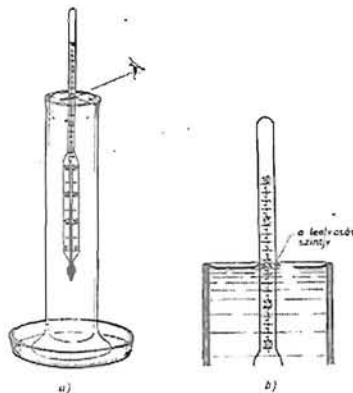
1. ábra

lévő levelek eltávolítását annak érdekében, hogy a napsugár jobban érje a bogyókat, mert ez által a cukortartalmuk magasabb lesz. Az eltávolítást ne egyszerre, hanem fokozatosan végezzük.

(1. sz. ábra, - rajz.)

Óvakodjunk a túlzott levéltelenítéstől, ugyanis a vesszők további éréséhez még a levelekre szükség van.

*** **

2. ábra

francia borász volt) bor készíthető, amilyent a szőlősgazda akar. Természetesen a cukor hozzáadásával tulajdonképpen a szesz fo-

A sok eső többletmunkát adott a szőlőtermelőknek. Sokszor kellett permetezni, és kacsolni. Amennyiben továbbra is csapadékos lesz az időjárás, úgy hetenként bordóilével, vagy rézoxikloriddal permetezzünk. Érdemes permetezéskor többször végig menni a sorokon, természetesen a rászáradás után. Ezáltal a kimaradt levelek is kapnak permetlevet. Fontos a jó porlasztás és tapadás. Az érés idején, csapadékos időben a rendszeres harmat keletkezésekor fellép a szürkepenész, mely az érőben lévő bogyókat támadja meg. Ezt nevezük szürkerothadásnak. Feltétlen védekezzünk ellene, még akkor is, ha nem esik. Bővebb felvilágosítást adnak a gazdaboltok.

Augusztus közepe táján megkezdhetjük a fürtök előtt

Az elmúlt évben, különösen szeptemberben nagyon sok volt az eső, kevés volt a napfényes órák száma. A bogyókban a cukorképződés igen kicsi volt, ugyanakkor vízzel telítődtek a bogyók. Megjelent a szürkepenész, rothadásnak indult a fürt. Ezért korábban kellett szüretelni. Sokan kérdezték tőlem, hogy mennyi cukrot tegyenek a mustba. A mustfokok ismerete nélkül nem lehet még jóslani sem. Ezért tudom ajánlani, hogy szerezzenek be mustfokmérőt. A gazda-boltokban lehet kapni pár száz forintért fokolót. A mustfok ismeretében az alanti táblázat segítségével olyan Malligand-fokú (Malligand

kát emeljük, azonban a savak, íz, zamatanyagát, aromáját nem. Nyilván ha vizet is adunk hozzá, akkor az aroma csökken.

A Malligand-fok a borok alkoholtartalmának kifejezése a tényleges szőlőcukorhoz viszonyított százalékában.

Ezek után tanulmányozzuk át a táblázatot, mely 100 liter musthoz történő cukor hozzáadását mutatja, figyelembe véve a mustfokot és mennyi Malligand fokot kívánunk elérni. Csak javasolni tudom, hogy elegendő a közepes Malligand fokú bor készítése.

MUSTFOK	Elérhető alkoholtartalom (Malligand-fok)				
	10,-	10,5	11,-	11,5	12,-
	100 liter musthoz szükséges cukor kg.-ban				
14	2.9	3.7	4.5	5.4	—
15	1.5	2.4	3.3	4.2	4.9
16	0.5	1.2	2.1	3.-	3.7
17	—	—	0.7	1.6	2.5
18	—	—	—	0.4	1.3
	alacsony -		közepes - magas		
	Malligand fok				

A mustfokoláshoz a már említett mustfokmérő és egy üveg henger, vagy magas befőttesüveg kell. Az üveget meg kell tölteni musttal és beletenni a fokmérőt az ábra szerint. A must az üveg tetejéig érjen, ezért célszerű egy tányért alátenni, hogy ami kifolyik az a tányérba, vagy a lábasba kerüljön. A cukorfokot leolvashatjuk a fokoló skálájáról.

A pontos méréshez javasolom, hogy a must hőfoka 17 C fokos legyen.

A 2. sz. ábrán, (rajzon) látható:

- mérőhenger mustmérővel,
- a mustmérő leolvasása.

Javitóanyagként a borvidékeken sűrített mustot használnak. Sajnos vidékünkön ez nem kapható. A javításnak e módja törvényes, szabályos.

HUNYA ALAJOS

JÚNIUS 27-TŐL AUGUSZTUS 13-IG GyOMA BELTERÜLETÉN
64,9 MM CSAPADÉK ESETT.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Megérkeztek a
**savanyító kerámia edények 10,17,27,
és 30 literesek.**

Kaphatók még savanyúságnak, cefrének
stb. használható **műanyag-hordók,
üstök, üstházak,
befőzéshez üvegek, üregtetők,
zománczott és öntött edények,
kávéfőzők,
balakötözők, fóliák.**

Augusztus hónapban ismét kötelező
a hörsögirtás!

Itt kapható vizes falak kezeléséhez **falszá-
rító adalékanyag Vaporex C+M**

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytisz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu